

Rendőrség a koronavírus-járvány elleni küzdelem szolgálatában¹

Előszó helyett

Amikor megjelentek az első hírek a kínai Vuhanban 2019 decemberében kitört COVID-19 (*coronavirus disease – koronavírus okozta megbetegedés 2019*) járványról, még nem sejtettük, hogy a pandémia milyen mértékben és hosszú ideig lesz kihatással életünkre. Alig néhány hónap kellett ahhoz, hogy a korábban ismeretlen vírustörzs okozta járvány végigsöpörjön a világon, elérje Magyarországot, hogy aztán 2020 márciusától napjainkig számos más fontos kérdést háttérbe szorítva folyamatosan befolyásolja mindennapjainkat.

A több tízezer honfitársunk² és a világban több millió ember halálát³ okozó járvány végleges vagy legalábbis tartós hatásait még csak találgatjuk, a betegségből felépültek számos esetben korábban ismeretlen egészségügyi utóhatásokkal kénytelenek akár hosszabb ideig együtt élni. A járvány mélyreható hatást gyakorolt a gazdaságra, ellátási láncok szakadtak meg és formálódnak újra, teljes gazdasági ágazatok kerültek padlóra, és keresik a kiutat a kialakult válsághelyzetből a pandémia újabb és újabb hullámai közepette.

¹ A tanulmány a Rendőrség Tudományos Tanácsának 2021. évi pályázatán különdíjat kapott pályamű szerkesztett változata.

² A koronavirus.gov.hu kormányzati tájékoztató honlapon 2021. augusztus 31-én megjelent információk szerint a járvány kezdete óta összesen 812 337 fő a beazonosított fertőzöttek száma, az elhunytak száma 30 058 fő, a gyógyultak száma 777 445 fő, az aktív fertőzöttek száma 4 834 fő.

³ A koronavirus.gov.hu kormányzati tájékoztató honlapon 2021. augusztus 30-án megjelent hír szerint a baltimore-i Johns Hopkins Egyetem közép-európai idő szerint hétfő reggeli adatai szerint a világon 216 364 257 ember fertőződött meg eddig a koronavírus-járványban, a halálos áldozatok száma 4 500 596.

A szociális érintkezések számának kényszerű csökkentése miatt a társadalmi kapcsolatok is átalakultak, számos esetben maradandó negatív hatást gyakorolva sokak általános közérzetére, mentális állapotára. A világ országainak kormányai keresték és ma is keresik a csodaszert a járvány terjedésének megállítására, egyensúlyozva a korlátozó intézkedések által gyakorolt negatív társadalmi és gazdasági hatások, illetőleg a megbetegedések számának alakulására figyelemmel az egészségügyi ellátórendszer teljesítőképességének határai között.

A tartóssá váló védelmi intézkedések a demokratikus jogállamokban korábban elképzelhetetlen mértékben, körben és időtartamban korlátozták az emberi jogokat, a kormányok kijárási korlátozások és tilalmak elrendelésével próbálták a járvány terjedésének útját állni, és ezeknek az intézkedéseknek vélhetően még nincs vége.

Bekövetkezett az, amit a járvány kitörése előtt el sem tudtunk képzelni: nemcsak a 2020-as év telt el úgy, hogy a tömegrendezvényeket, fesztiválókat nem lehetett megtartani, sporteseményeket kellett elhalasztani, hanem még a 2021-es év is a járvány elleni védekezés jegyében telt el. A helyzet súlyosságát jól mutatja, hogy a tokiói 2020. évi XXXII. nyári olimpiai játékok elhalasztása után a világ legnagyobb és sokak által legjobban várt sporteseményét 2021. július 23. és augusztus 8. között zárt kapuk mögött, nézők nélkül kellett megrendezni. Az ötkarikás versenyen 33 sportág 339 versenyszámában induló sportolóknak és segítőiknek a fertőzések minimalizálása érdekében szigorú szabályok mellett, úgynevezett buborékokban kellett tölteniük a helyszínen számukra biztosított – a korábbiakhoz képest rendkívül rövidre szabott – időt, a dobogósok maguk akasztották nyakukba az érmeiket, és az eredményhirdetések alatt is viselt szájmazskoktól is csak egy-egy fénykép erejéig szabadulhattak meg.

A pandémia elleni küzdelemben a legnagyobb nyomás az egészségügyi ellátó rendszerre nehezedett, de nincs olyan ágazat, amit ne érintettek volna súlyosan a járvány hatásai. Gyakorlatilag minden hivatásrend, minden ágazat munkavállalói elmondhatják magukról, hogy a fertőzésveszély, a betegség okán kiesett munkatársak pótlása miatt a szokásosnál nehezebb volt helytállniuk. A munkába járással és a munkavégzéssel együtt járó társas

kapcsolatokból eredő fertőzésveszéllyel mindenkinek szembe kellett néznie. Nyilvánvaló, hogy a közszolgáltatások nyújtásában részt vevők, a tanárok, a bolti dolgozók és a lakosság ellátásában közreműködők tevékenysége alapvető fontosságú. Azt is kijelenthetjük ugyanakkor, hogy az egészségügy után a rendvédelem az az ágazat, amelyre különösen kiemelt felelősség hárult a védekezés eredményessége szempontjából.

A sikeres védekezéshez elengedhetetlen védelmi intézkedések betartása, az utazási korlátozások miatt az államhatárok lezárása, az egyes alapvető jogok tartós korlátozása miatt egyre nagyobb frusztráció okán számos új kihívás előtt álló közrend és közbiztonság fenntartása a rendvédelmi szervek, közülük is elsősorban a felelősként az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv (a továbbiakban: rendőrség) feladata. A pandémia természetesen elhozta a mások betegségén nyereszkedni kívánók idejét is, megjelentek az emberek hiszékenységgel visszaelni kívánó csalók, valamint a rémhírterjesztők.

Kiemelt célt jelentett az új feladatok olyan módon történő végrehajtása, hogy az a közrend és közbiztonság elvárt szintű fenntartása mellett egyáltalán ne akadályozza indokolatlanul a járvány közepette egyébként is számos kihívással nehezített mindennapi élet lehetőség szerinti fenntartását, a lakosság életszükségleteinek elvárt szintű kielégítését, a gazdaság működőképességét.

A folyamatosan és rendkívül gyorsan változó, gyakran csak az alapvető, keretjellegű előírásokat meghatározó és ezért a gyakorlati jogértelmezésnek a megszokotthoz képes jóval jelentősebb szerepet hagyó veszélyhelyzeti szabályozás érvényre juttatása tehát olyan joggyakorlat kialakítását követelte meg, ami a védelmi intézkedések hatékony alkalmazása mellett a társadalom tagjai méltányolható igényeinek kielégítő érvényesítését is szolgálta.

Az elvárásoknak történő eredményes megfelelés új, innovatív és esetenként az informatikai, elektronikus ügyviteli támogatásra a korábbiakhoz képest szélesebb körben támaszkodó megoldások alkalmazását követelte meg. Az alábbiakban a veszélyhelyzet kapcsán a rendőrség tevékenységével összefüggésben felmerült új feladatokon keresztül, az alapul szolgáló

veszélyhelyzeti jogi szabályozás alakulásának tükrében tekintjük át, hogy milyen tartalmú előírások alkalmazásával miként sikerült eleget tennie a magyar rendőrségnek a vele szemben a döntéshozók, a lakosság, illetőleg saját maga által támasztott elvárásoknak.

A következőkben a járvány elleni védekezéssel kapcsolatos rendőri tevékenység rendészeti aspektusainak górcső alá vételére van lehetőség, a tanulmány terjedelmi korlátai a bünyügyi szolgálati ág feladatainak áttekintését és részletezését nem teszik lehetővé. Figyelemmel arra, hogy a kontaktuskutatással, a rémhírterjesztőkkel és a járvány vámszedőivel szembeni hatékony fellépéssel, a büntetőeljárás szabályok járványügyi helyzetre adaptált lefolytatásával, a távmeghallgatás és a telekommunikációs eszközök alkalmazásának kiterjesztésével a bünyügyi szolgálati ág munkatársai is elévülhetetlen érdemeket szereztek a rendőrségi feladatok elvárt végrehajtásában, e tevékenység tapasztalatainak feldolgozása egy külön tanulmány tárgya lehet.

A járványügyi védekezés rendvédelmi tevékenységének jogi háttere ***A járványügyi veszélyhelyzeti jogalkotás általános jellemzői***

A járványügyi védekezésből a rendőrségre háruló fő feladatok beazonosításához szükséges az alapul szolgáló jogi szabályozás főbb vonalakban történő áttekintése, ami a szerteágazó és rendkívül gyorsan változó szabályozás miatt összetett feladat.

A különleges jogrend idején alkalmazott jogszabályok megalkotása során elengedhetetlen a gyorsaság, a döntéshozóknak rendkívül rövid idő alatt kell értékelniük a helyzetet, és a különleges jogrend kihirdetését megalapozó rendkívüli körülmények kezeléséhez, a normális állapot helyreállításához elengedhetetlen intézkedéseket megalapozó szabályokat rendkívül gyorsan szükséges megalkotni. Ez nemcsak a döntéshozóknak jelent kihívást, hanem nehéz helyzet elé állítja a jogszabályok kodifikátorait is, hiszen nincs lehetőség a megszokott – körültekintő, széleskörű hatásvizsgálaton és véleményezésen alapuló – előkészítésre.

Legalább ekkora kihívást jelent a veszélyhelyzeti jogalkotás a jogalkalmazóknak is, hiszen a szabályok rendkívül gyors hatályba lépése miatt nem biztosított a megfelelő felkészülés lehetősége, a gyakran változó és esetenként kazuisztikus szabályozás nehezen követhetővé válhat. A jogalkalmazók alatt jelen esetben nemcsak azokat a jogalanyokat értjük, akiknek a tevékenységét a rendkívüli jogrendi normák szabályozzák, hanem az előírások érvényre juttatásán örködni hivatott hatóságokat is, amelyek gyakran szintén csak órákkal, esetleg percekkel a hatályba lépésük előtt ismerhették meg a veszélyhelyzeti rendeletek tartalmát. Nem egy alkalommal néhány perccel éjfél előtt jelentek meg a Magyar Közlönyben azok a jogszabályok, amelyekben leírt beléptetési szabályokat másnap valamennyi határátkelőhelyen egységesen kellett alkalmazni. A hagyományos felkészülés ezekben az esetekben nem volt elégséges, az információkat a tevékenység-irányítási központoknak kellett soron kívül eljuttatniuk a végrehajtói állományhoz.

A gyors, a körülmények változására megfelelő időszerszerűséggel reagáló jogalkotás követelménye miatt nem volt lehetőség arra, hogy a jogalkotási eljárás szabályai szerint előkészített és elfogadott törvényben történjen meg a veszélyhelyzet kezeléséhez szükséges normatív előírások megalkotása, még akkor sem, ha azok alapvető jogokat érintettek, és emiatt az alkotmányos követelményeknek megfelelően kizárólag törvényben lehetett volna a tárgykört szabályozni.

A rendkívüli helyzetek megfelelő kezeléséhez szükséges gyors jogalkotás alkotmányos feltételeinek biztosítását szem előtt tartva az Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdése ad felhatalmazást a Kormánynak arra, hogy az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető elemi csapás vagy ipari szerencsétlenség esetén, valamint ezek következményeinek az elhárítása érdekében veszélyhelyzetet hirdessen ki, és sarkalatos törvényben meghatározott rendkívüli intézkedéseket vezessen be. Az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdése alapján a Kormány a veszélyhelyzetben rendeletet alkothat, amellyel – sarkalatos törvényben meghatározottak szerint – egyes törvények alkalmazását felfüggesztheti, törvényi rendelkezésektől eltérhet, valamint egyéb rendkívüli intézkedéseket hozhat, amely rendeletek tizenöt napig maradnak

hatályban, kivéve, ha a Kormány – az Országgyűlés felhatalmazása alapján – azok hatályát meghosszabbítja.

A veszélyhelyzet elrendelése

A koronavirus.gov.hu kormányzati tájékoztatási oldal 2020. március 4-én számolt be arról, hogy diagnosztizáltak Magyarországon – két külföldi diák személyében – az első két koronavírussal fertőzöttet. Őket gyorsan követték a további fertőzöttek, 2021. március 10-én már arról kaptunk hírt, hogy hazánkban 12 új koronavírus-fertőzöttet – köztük 8 iráni, 1 brit, és 3 magyar állampolgárt – tartanak nyilván.

A fertőzések számának emelkedését látva a Kormány gyorsan döntött, és az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében Magyarország egész területére veszélyhelyzetet hirdetett ki,⁴ ami a kihirdetés napján, 2020. március 11-én 15:00 órakor hatályba is lépett. A Kormány a veszélyhelyzet elhárításáért felelős kormánytagként a miniszterelnököt jelölte ki, akit feladatainak ellátásában a már korábban létrehozott Koronavírus-járvány Elleni Védekezésért Felelős Operatív Törzs⁵ segítette.

A veszélyhelyzet kihirdetését gyakorlatilag azonnal követte az első védelmi intézkedések elrendelése, amivel kezdetét vette a rendőrség járványügyi védekezéssel kapcsolatos feladatainak végrehajtása.

⁴ A veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelet

⁵ A Koronavírus-járvány Elleni Védekezésért Felelős Operatív Törzs felállításáról szóló 1012/2020. (I. 31.) Korm. határozat (hatályba lépett 2020. január 31-én), vezeti a belügyminiszter az emberi erőforrások minisztere bevonásával. Tagja a Belügyminisztérium közbiztonsági főigazgatója, az országos rendőrfőkapitány, az Állami Egészségügyi Ellátó Központ főigazgatója, a Dél-Pesti Centrumkórház Országos Hematológiai és Infektológiai Intézet főigazgatója, az Országos Idegrendészeti Főigazgatóság főigazgatója, az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság főigazgatója, az Országos Mentőszolgálat főigazgatója, az országos tisztifőorvos, valamint a Terrorelhárítási Információs és Bűnügyi Elemző Központ főigazgatója.

Az első járványhullám kapcsán ellátott rendőrségi feladatok és jogi hátterük

A járvány elleni küzdelem nemcsak az általában ellátott rendőrségi feladatok végrehajtását befolyásolta, hanem ismét előtérbe helyezett más okból már korábban esetleg ellátott feladatokat, így a schengeni belső határon a határátlépés ellenőrzésének teljes, illetve részleges visszaállítását. Ezen kívül korábban ismeretlen feladatok is megjelentek, mint például a hatósági házi karantén elrendelésében való közreműködés, a karantén szabályok betartásának helyszíni, illetve később már elektronikus applikációval történő ellenőrzése, a kontaktkutatás, a kórházparancsnoki rendszer működtetése, illetőleg a védelmi intézkedések ellenőrzése, a szabálysértők magatartásának szankcionálása.

A veszélyhelyzet, majd a járványügyi készültség időszakában – az irányadó jogszabályok járványügyi helyzetre figyelemmel történt folyamatos módosításának hatására – mind az ellátott feladatok köre, mind azok végrehajtásának módja gyakran változott. A következőkben az egyes rendészeti feladatokat és a végrehajtás főbb tapasztalatait a szabályozási környezet bemutatásával tekintjük át.

A határellenőrzés visszaállítása, az utazási korlátozások

A járvány terjedésének akadályozására világszerte alkalmazott egyik intézkedés az államhatárok átlépését szigorító utazási korlátozások bevezetése volt. Az Európai Unió és a schengeni övezet tagjaként ennek érvényt szerezni különösen nagy kihívást jelentett.

Már a veszélyhelyzet kihirdetésének napján rendelkezett a Kormány arról, hogy Magyarország és a Szlovén Köztársaság, valamint Magyarország és az Osztrák Köztársaság határán ideiglenesen visszaállítja a határellenőrzést.⁶

⁶ Az élet- és vagyónbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok

Az első utazási korlátozások is megjelentek, az Olasz Köztársaság, a Kínai Népköztársaság, a Koreai Köztársaság és az Iráni Iszlám Köztársaság területéről nemzetközi személyszállítást végző vasúti jármű, autóbusz, valamint – a leszállás nélküli áthaladás esetét kivéve – polgári légi jármű Magyarország területére nem léphetett be, ezen államok területéről érkező nem magyar állampolgárok személyforgalomban Magyarországra nem léphetek be.

A szabályozás a felsorolt országok területéről érkező magyar állampolgárokat egészségügyi vizsgálat eltűrésére kötelezte, és amennyiben fertőzés gyanúja nem merült fel, 14 napra hatósági házi karantént írt elő. A karanténba helyezettiket a járványügyi hatóságnak nyilvántartásba kellett vennie, a karanténszabályok betartásának ellenőrzése pedig – egy újabb, jelentős erőforrást lekötő feladatot teremtve – a rendőrség feladatköre lett.

A személyek határátlépésére irányadó szabályok uniós kódexéről (Schengeni határ-ellenőrzési kódex) szóló 2016. március 9-i (EU) 2016/399 európai parlamenti és tanácsi rendelet 28. cikk (1) bekezdésével összhangban a Magyarország és Ausztria, valamint Szlovénia közötti belső szárazföldi határokon visszaállított határellenőrzés kiterjesztése 2020. március 17-től kezdődően a szlovák határszakaszokra, valamint a schengeni belső légi határra is megtörtént.

A határátkelőhelyek járványügyi helyzetnek megfelelő működtetése érdekében az országos rendőrfőkapitány vezetésével megalakult a Határellenőrzési Akciócsoport. Megtörtént a kapcsolatfelvétel az Országos Mentőszolgálattal annak érdekében, hogy a kijelölt határátkelőhelyeken soron kívül álljon rendelkezésre a kiadott ellenőrzési lista szerinti egészségügyi kockázatfelmérést elvégző egészségügyi személyzet. A határokon a határforgalom-ellenőrzések végrehajtása a Külgazdasági és Külügyminisztérium által kötött kétoldalú megállapodások figyelembevételével történt.

egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során teendő intézkedésekről szóló 41/2020. (III. 11.) Korm. rendelet, hatályba lépett 2020. március 12-én.

A határforgalom-ellenőrzési és határőrizeti feladatokban a Készenléti Rendőrség és a megyei rendőr-főkapitányságok hivatásos állománya mellett részt vettek a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) Rendészettudományi Karának tisztjelöltjei, valamint a Miskolci Rendészeti Szakgimnázium tanulói is.

A külföldi személyek tranzitáthaladás céljából a kijelölt humanitárius folyosók igénybevételével haladhattak át Magyarországon. A határátlépésre jelentkezők részére szórólap és matrica készült, azok kiosztása és pótlása folyamatos volt. A szórólap magyar, angol, román, szerb és ukrán nyelven adott információt azokról az üzemanyagtöltő állomásokról, pihenőhelyekről, ahol a tranzitútvonalon közlekedők megállhattak. Az üzemanyagtöltő állomások, pihenőhelyek előtt előjelző táblák segítették a tájékozódást. Az Operatív Törzs a tranzitforgalom hatékony lebonyolítása és a szomszédos országok állampolgárainak a munkavégzés céljából történő ingázásának lehetővé tétele érdekében folyamatosan vizsgálta újabb határátlépési pontok megnyitásának lehetőségét.

Az Operatív Törzs döntése alapján az autópálya alosztályt működtető megyei rendőr-főkapitányságok 2020. március 13-ától a kijelölt pihenőhelyeken állandó rendőri jelenlétet biztosítottak. A Magyar Honvédség katonai rendész járőrei a kijelölt üzemanyagtöltő állomásokon és pihenőhelyeken voltak folyamatosan jelen.

Külön szervezést igényelt a polgári légi járművek személyzetének beléptetése és elszállásolása. A személyzet tagjai a repülőgép ajtajában egészségügyi vizsgálaton estek át, a nem magyar állampolgárokat a Budapest Airport Zrt. az erre kijelölt hotelbe szállította, és a munka felvételéig ott kellett tartózkodniuk.

Az összes szárazföldi és légi belső határszakaszon visszaállított határforgalom-ellenőrzést Magyarország 2020. március 22-i kezdettel további 20 nappal meghosszabbította.

A határátkelőhelyek működésével kapcsolatban a Külgazdasági és Külügyminisztérium által a szomszédos országok partnertárcáival folytatott egyeztetések eredményeként létrejött informális megállapodásokról eredő

feladatok végrehajtása érdekében az Országos Rendőr-főkapitányság folyamatosan egyeztetett a szomszédos országok rendőri vezetőivel. A rugalmas gyakorlat kialakítását indokolta, hogy a határforgalom jellege az igényeknek megfelelően folyamatosan változott, számos esetben kellett alkalmazkodni a szomszédos vagy a célországokban bevezetett olyan újabb intézkedésekhez, amelyek a határforgalomra is kihatással voltak (például néhány napig Szerbia még a saját állampolgárait sem engedte hazatérni, míg bizonyos időszakban Németország kész volt fogadni a szezonális munkavállalókat is). A működő határátkelőhelyek listája, a korlátozásokkal kapcsolatosan folyamatosan frissített információk az utazást tervezők számára a www.police.hu honlapon voltak elérhetők.

Az utazási korlátozások kapcsán 2020. április 2-án hatályba lépett új szabályozás⁷

- a személyforgalomban fenntartotta a belépők karanténra kötelezését, illetőleg a beutazási korlátozásokat a nem magyar állampolgárok esetében, és a rendészeti országos rendőrfőkapitány-helyettes kapcsolódó – későbbiekben részletesen tárgyalt – méltányossági jogköre is megmaradt;
- az országos rendőrfőkapitány felhatalmazást kapott, hogy a szomszédos állam polgárai és a humanitárius célból történő tranzitáthaladás kapcsán a határátlépésre, a Magyarország területén tartózkodásra, az áthaladásra, az útvonalra, a megállási lehetőségekre, a humanitárius tranzitforgalomra vonatkozó különös közlekedési szabályokat határozatban állapítsa meg;⁸

⁷ Az egészség és élet megóvása, valamint a nemzetgazdaság helyreállítása érdekében elrendelt veszélyhelyzettel kapcsolatos rendkívüli intézkedésekről szóló 81/2020. (IV. 1.) Korm. rendelet

⁸ Közlemény a szomszédos állam polgárai esetében, valamint a humanitárius célból történő tranzitáthaladás során a határátlépésre, a Magyarország területén tartózkodásra, az áthaladásra, az útvonalra, a megállási lehetőségekre, a humanitárius tranzitforgalomra vonatkozó különös közlekedésre vonatkozó szabályokról – megjelent a Hivatalos Értesítő 2020/17. számában.

- továbbra is rendelkezett a Magyar Honvédség közreműködéséről a veszélyhelyzettel összefüggő rendvédelmi intézkedések végrehajtásában.

A szabályozás kimondta, hogy a járványügyi hatóság a karantén elrendeléséről vagy a járványügyi elkülönítésről, járványügyi megfigyelésről, járványügyi zárlatról, valamint járványügyi korlátozásról szóló határozatot soron kívül továbbítja a rendőrség részére. A rendőrség ezeket az adatokat a járványügyi védekezés és a karantén szabályai megtartásának ellenőrzése céljából tarthatta nyilván, és a járványügyi korlátozás megszűnésekor köteles volt törölni.

Az utazási korlátozások enyhítésének első lépéseként, 2020. május 1-jétől személyforgalomban a Cseh Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Koreai Köztársaság, a Németországi Szövetségi Köztársaság, az Osztrák Köztársaság és a Szlovák Köztársaság területéről, ezen országok valamelyikének területén tett üzleti célú utazást követően korlátozás nélkül léphetett be az, aki olyan belföldi vagy a felsorolt államok egyikében bejegyzett gazdasági társaság vezető tisztségviselője vagy munkavállalója volt, amely egyben a felsorolt államok legalább egyikében bejegyzett gazdasági társasággal kapcsolt vállalkozás.⁹

A beutazási korlátozások alóli következő kivételt 2020. május 7-étől az agrárágazatban dolgozók – országos rendőrfőkapitány határozatában¹⁰ megállapított feltételek szerint történő – beléptetésének lehetővé tétele jelentette. Ilyen célú belépésre csak az országos rendőrfőkapitány által erre a célra kijelölt határátkelőhelyen, csoportosan kerülhetett sor, és a munkáltatónak a tervezett belépés előtt legalább 48 órával értesítenie kellett az

⁹ Az egészség és élet megóvása, valamint a nemzetgazdaság helyreállítása érdekében elrendelt veszélyhelyzettel kapcsolatos rendkívüli intézkedésekről szóló 81/2020. (IV. 1.) Korm. rendelet módosításáról szóló 174/2020. (IV. 30.) Korm. rendelet

¹⁰ Közlemény az agrárágazat (TEÁOR és TESZOR 01, 02 és 03) munkaerőigényének biztosítása céljából a szomszédos országokból érkező, a szomszédos állam állampolgárai vagy magyarországi lakóhellyel nem rendelkező magyar állampolgárok határátlépésére, Magyarország területén tartózkodására és a munkahelyi karanténra vonatkozó szabályokról – megjelent a Hivatalos Értesítő 2020. évi 24. számában.

igénybe venni kívánt határátkelőhely szerint illetékes határrendészeti ki-
rendeltséget.¹¹

A kapcsolt vállalkozásokkal összefüggő üzleti célú utazás kapcsán mentesített országok köre 2020. május 14-én kiegészült Japánnal.¹²

Az utazási korlátozások enyhítésének új szakasza 2020. május 22-étől kezdődött, amely időponttól:

- az osztrák állampolgár és a magyar állampolgár az Osztrák Köztársaság területéről beléphetett, ha a belépést megelőző 4 napnál nem régebben készült negatív teszt eredményét okirattal igazolta;¹³
- szlovák állampolgár a Szlovák Köztársaság területéről beléphetett, ha a Magyarország területén történő tartózkodása nem haladta meg a 24 órát.¹⁴

A 2020. május 25. napján 10 órakor hatályba lépett rendelet¹⁵ alapján a szerb állampolgár és a magyar állampolgár a Szerb Köztársaság területéről az általánosan irányadó korlátozástól mentesen beléphetett.

A Cseh Köztársaság és a Szlovák Köztársaság állampolgára kapcsán 2020. május 27-én hatályba lépett szabályozás¹⁶ akkor engedte meg korlátozás nélkül a belépést, ha a tartózkodás nem haladta meg a 48 órát. Külön előírás vonatkozott arra az esetre, ha a magyar állampolgár az Osztrák Köztársaság területéről úgy lépett be Magyarország területére, hogy utazásának

¹¹ Az egészség és élet megóvása, valamint a nemzetgazdaság helyreállítása érdekében elrendelt veszélyhelyzettel kapcsolatos rendkívüli intézkedésekről szóló 81/2020. (IV. 1.) Korm. rendelet módosításáról szóló 185/2020. (V. 6.) Korm. rendelet

¹² Az egészség és élet megóvása, valamint a nemzetgazdaság helyreállítása érdekében elrendelt veszélyhelyzettel kapcsolatos rendkívüli intézkedésekről szóló 81/2020. (IV. 1.) Korm. rendelet módosításáról szóló 200/2020. (V. 13.) Korm. rendelet

¹³ Az Osztrák Köztársaságból történő határátlépésről szóló 216/2020. (V. 21.) Korm. rendelet

¹⁴ A Szlovák Köztársaságból történő határátlépésről szóló 218/2020. (V. 21.) Korm. rendelet

¹⁵ A Szerb Köztársaságból történő határátlépésről szóló 226/2020. (V. 25.) Korm. rendelet

¹⁶ A Cseh Köztársaságból és a Szlovák Köztársaságból történő határátlépésről szóló 235/2020. (V. 26.) Korm. rendelet

végcélja a Cseh Köztársaság volt, és az ott tartózkodása nem haladta meg a 48 órát.

A szlovén állampolgároknak és a magyar állampolgároknak a Szlovén Köztársaság területéről Magyarország területére korlátozás nélkül történő belépése 2020. május 28-án 15 órától vált lehetővé.¹⁷

A 2020. május 30-ától a Bolgár Köztársaság állampolgára, illetve a magyar állampolgár a Bolgár Köztársaság területéről Magyarországra beléphetett, ha hitelt érdemlően valószínűsítette, hogy célja hivatali kötelezettség ellátása, nemzetközi szervezet tevékenységében való közreműködés, üzleti utazás, humanitárius tevékenység végzése vagy hozzátartozó látogatása. Magyar állampolgár a Román Köztársaság területéről akkor is beléphetett, ha valószínűsítette, hogy a fentiekben megjelölt célú kiutazásának végcélja a Bolgár Köztársaság volt.¹⁸

A 2020. június 5-én megjelent és már aznap 8:00 órakor hatályba lépett új szabályozás¹⁹ alapján az Osztrák Köztársaság, a Cseh Köztársaság és a Szlovák Köztársaság állampolgára Magyarország területére, illetőleg a magyar állampolgár a felsorolt országok területéről korlátozás nélkül beléphetett.

A felsorolt államok köre 2020. június 7-én 08:00 órától kiegészült a Németországi Szövetségi Köztársaság állampolgáraival,²⁰ majd 2020. június 12-én 08:00 órától már a Horvát Köztársaság állampolgára, illetőleg a magyar állampolgár a Horvát Köztársaság területéről is korlátozás nélkül léphetett be.²¹

¹⁷ A Szlovén Köztársaságból történő határátlépésről szóló 243/2020. (V. 28.) Korm. rendelet

¹⁸ A Bolgár Köztársaságból történő határátlépésről szóló 251/2020. (V. 29.) Korm. rendelet

¹⁹ Az Osztrák Köztársaságból, a Cseh Köztársaságból és a Szlovák Köztársaságból történő határátlépésről szóló 262/2020. (VI. 5.) Korm. rendelet

²⁰ A határátlépésre vonatkozó különös szabályokról szóló 263/2020. (VI. 6.) Korm. rendelet

²¹ A határátlépésre vonatkozó különös szabályokról szóló 263/2020. (VI. 6.) Korm. rendelet módosításáról szóló 264/2020. (VI. 11.) Korm. rendelet

A veszélyhelyzet megszűnése előtt mindössze egy nappal, 2020. június 17-én hatályba lépett módosítás²² alapján Románia állampolgára Magyarország területére, illetőleg magyar állampolgár Románia területéről Magyarország területére szintén korlátozás nélkül beléphetett.

A határok lezárásával kapcsolatos feladat nagyságrendjét érzékelteti, hogy a koronavírus-járvány miatt a schengeni belső határon a határellenőrzés első járványhullám időszakában – 2020. március 12. és június 30. között – történt visszaállítása alatt 1 804 032 fő ellenőrzése és 11 564 fő beléptetésének megtagadása történt meg.²³ Az utazási korlátozások megszegése miatt az eljáró rendőrök 1 387 alkalommal figyelmeztetést, 6 226 esetben helyszíni bírságot alkalmaztak, 1 418 személlyel szemben pedig szabálysértési feljelentést tettek.²⁴

A járvány első hullámában elrendelt, majd a második hullám miatt ismét bevezetett utazási korlátozások hatása jól látható abból, hogy a határforgalomban 2020-ban 28,39 millió utas és 12,18 millió jármű lépett be, ami 2019-hez képest a személyforgalomban 53,6%-os, a járműforgalomban 40,4%-os csökkenés.²⁵

A beutazási korlátozásokkal kapcsolatos méltányossági jogkör

A veszélyhelyzet elrendelését követően a következő új feladatot meghatározó rendelet²⁶ megjelenéséig mindössze 2020. március 14-ig kellett várni, a rendészeti országos rendőrfőkapitány-helyettes kapott jogkört arra, hogy a beutazási korlátozások alól különös méltánylást érdemlő esetben felmen-

²² A határátlépésre vonatkozó különös szabályokról szóló 263/2020. (VI. 6.) Korm. rendelet módosításáról szóló 281/2020. (VI. 16.) Korm. rendelet

²³ Forrás: a Rendőrség 2020. évet értékelő jelentése.

²⁴ Forrás: az ORFK Rendészeti Főigazgatóság által vezetett „Veszélyhelyzeti kimutatás”.

²⁵ Forrás: a Rendőrség 2020. évet értékelő jelentése.

²⁶ Az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során teendő intézkedésekről (II.) szóló 45/2020. (III. 14.) Korm. rendelet, hatályba lépett 2020. március 15-én.

tést adjon, illetve egyedi magatartási szabályt állapítson meg. Ez azt jelentette, hogy az utazási korlátozással érintett országokból – amely országok köre a hivatkozott módosítással kiegészült Izrael Állammal is – személyforgalomban történő beutazás engedélyezése és a feltételek meghatározása a rendészeti országos rendőrfőkapitány-helyettes méltányossági jogkörébe került.

A méltányossági jogkör jelentősége és a várható kérelmek nagyságrendje akkor vált nyilvánvalóvá, amikor 2020. március 17-én a szabályozás²⁷ úgy módosult, hogy a külföldről érkező nem magyar állampolgárok személyforgalomban a méltányossági jogkörben hozott döntés hiányában nem léphettek be. Amint arra számítani lehetett, naponta százával érkeztek a gyakran csak a tervezett beutazás előtt rendkívül rövid idővel benyújtott, a lehető legkülönbözőbb indokokkal és nyelven írt kérelmek, így a növekvő ügyszám mellett a döntések időszerű meghozatala is jelentős kihívást jelentett.

A kérelmek gyors elbírálásához a megoldást a kérelmek beérkeztetését, szignálásra ajánlását és ügyintézőhöz továbbítását támogató ügyviteli fejlesztés megvalósítása jelentette, és lényegében az Országos Rendőr-főkapitányság által elvégzett ezen fejlesztés tette lehetővé azon szabályozás²⁸ hatályba léptetését, amely alapján 2020. május 13-ától a beutazási korlátozások alóli mentesítésről szóló méltányossági döntés iránti kérelem kizárólag elektronikus úton volt előterjeszhető. A kérelem formai és tartalmi követelményeinek határozatban²⁹ történő előírására az országos rendőrfőkapitány kapott felhatalmazást.

²⁷ Az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során teendő intézkedésekről (III.) sz. 46/2020. (III. 16.) Korm. rendelet 14. §-a

²⁸ A különös méltányossági jog gyakorlásának rendjéről szóló 194/2020. (V. 11.) Korm. rendelet

²⁹ Közlemény az államhatár személyforgalomban történő átlépése során irányadó szabályok alóli felmentés tárgyában a rendészeti országos rendőrfőkapitány-helyettes által meghozható méltányossági döntés iránt benyújtható elektronikus kérelem formai és tartalmi szabályairól – megjelent a Hivatalos Értesítő 2020. évi 26. számában.

A méltányossági kérelem elektronikus ügyintézés keretében cégkapuról vagy ügyfélkapuról elektronikus űrlap, ilyen elérhetőség hiányában a Rendőrség internetes honlapján elérhető intelligens űrlap beküldésével volt benyújtható.

Az állomány adminisztrációs terheinek csökkentését az új űrlapok mellett automatizált ügyviteli és elektronikus ügyintézését segítő megoldások támogatták. A kezdetben kizárólag e-mail útján tömegesen érkező méltányossági kérelmek manuális feldolgozása jelentős terhet jelentett, így első lépésként az e-mailek egy munkafolyamatban történő iktatása, több személyre történő szignálási folyamat automatizálása, az előkészített határozatok tömeges felterjesztése, jóváhagyása és automatikus irattározása érdekében történtek fejlesztések.

A beutazási kérelmek ügyfélkapu és cégkapu útján vagy azonosítás nélkül történő benyújtását támogató magyar és angol nyelvű inNOVA űrlapok jelentőségét mutatja, hogy a 2020. május 13-án publikált COVID-01 és COVID-02 űrlapokból az év végéig 81 872 darab érkezett, amelyek iktatása már ügyviteli automatizmusokkal, ügykezelői beavatkozás nélkül történt. A beutazási kérelem elbírálása tárgyában hozott döntéssel szembeni fellebbezés benyújtását támogató COVID-03 és COVID-04 űrlapokból 813 darab érkezett.³⁰

A karantén szabályok betartásának rendőrségi ellenőrzése

Az utazási korlátozásokhoz kapcsolódó szabályozás központi eleme volt, hogy a személyforgalomban hazatérő magyar állampolgárok, illetőleg akár jogszabály felhatalmazása, akár a rendészeti országos rendőrfőkapitány-helyettes méltányossági engedélye alapján belépő nem magyar állampolgárok 14 napig kötelesek voltak karanténban tartózkodni.

Első lépésként az Olasz Köztársaság, a Kínai Népköztársaság, a Koreai Köztársaság és az Iráni Iszlám Köztársaság területéről érkező magyar ál-

³⁰ Forrás: a Rendőrség 2020. évet értékelő jelentése.

lampolgárok voltak kötelezettek arra, hogy amennyiben a határátlépés során lefolytatott egészségügyi vizsgálat alapján fertőzés gyanúja nem merült fel, úgy 14 napig hatósági házi karanténban tartózkodjanak. A karantén betartásának ellenőrzése a rendőrség feladatkörébe került, a hatékony végrehajtáshoz megtörtént a hatósági házi karanténba helyezett ellenőrzési eljárásrendjének kidolgozása.

Az ellenőrzések végrehajtása érdekében a járványügyi hatóság a hatósági házi karantén elrendeléséről vagy a járványügyi elkülönítésről, járványügyi megfigyelésről, járványügyi zárlatról, valamint járványügyi korlátozásról szóló határozatot soron kívül köteles volt továbbítani a rendőrség részére.

A járványügyi védekezés és a karanténszabályok betartásának ellenőrzése céljából szükséges volt az érintett személyek adatainak rendőrségi nyilvántartása. Soron kívül végrehajtott fejlesztés eredményeként, 2020. március 12-től a Hermon Körözési Nyilvántartási Rendszer (a továbbiakban: Hermon-KÖNYIR) szolgált a koronavírussal összefüggő hatósági házi karanténra kötelezett személyek adatainak kezelésére. A feladat végrehajtását felhasználói segédletek és útmutatók segítették.

A megfelelő térképes megjelenítés érdekében a körözési adatoknak a karantén helyére vonatkozó adattal történő kiegészítését napi szinten monitorozták, ennek eredményéről a karantén helye szerinti szerveket folyamatosan tájékoztatták.

Az arra jogosult rendőri szervek 2020. április 21-ig közel 38 000 esetben rögzítettek adatot ilyen okból a Hermon-KÖNYIR rendszerben, és közel 10 000 aktív jelzéssel összefüggésben volt szükséges a napi ellenőrzés. 2020. április 21. és május 21. között további több, mint 20 000 kötelezett személy adatát rögzítették a Hermon-KÖNYIR rendszerben, ekkor már aktuálisan napi 11 000 körüli aktív jelzés volt érvényben.

Az ellenőrzések automatizálásához a mobilszközökön futó Nova.mobil alkalmazásban navigációval összekötött karantén nyilvántartás nyújtott támogatást, ahonnan az ellenőrzés dokumentálása a helyszínen teljes automatizmussal történhetett, beleértve az esetleges szabályszegés esetén alkalmazott szankció dokumentálását is.

Az ellenőrzésekre fordított erőforrások nagyságrendjét érzékelteti, hogy például 2020 májusában a napi ellenőrzések száma 7 115, a 2020. május 20-án érvényben lévő hatósági házi karanténok száma összesen 11 103 volt. A 2020. évben a koronavírus-járvány következményeinek elhárítása, a veszélyhelyzet és a járványügyi készültségi időszakban bevezetett rendszabályok betartatása érdekében a Rendőrség 2 272 026 alkalommal végzett hatósági házi karantén-ellenőrzést.³¹

Az állampolgárok számára is közvetlenül érzékelhető jelentős fejlesztés volt a hatósági házi karanténhoz kapcsolódó webes alkalmazás kialakítása, amely térképes funkciókkal együtt teljes körű adatbázist biztosított a végrehajtott ellenőrzésekről. Az országos, „éles” bevezetéshez kapcsolódóan megtörtént az elektronikus házi karantén rendszer bevezetése, ami a hatósági házi karanténban lévő személy elektronikus megfigyelésére ad lehetőséget. A lakossági applikáció összeköttetésben áll a Robotzsaru NEO karantén adatbázissal. A validációt követően a regisztrált személyek elektronikus megfigyelésével 2020-ban 316 668 elektronikus ellenőrzés³² valósult meg.

A hatósági házi karanténnal összefüggő adatbázisokból a kijárási korlátozásokhoz és más veszélyhelyzeti szabálysértésekhez kapcsolódó rendőri intézkedésekről a parancsnoki munkát elősegítő statisztikai kimutatás fejlesztése is megtörtént.

A fejlesztés gyakorlati alkalmazásához 2020. május 7-től rendelkezésre állt a karantén elektronikus úton, erre kifejlesztett szoftver alkalmazásával történő ellenőrzése esetén irányadó jogi szabályozás.³³

A járványügyi veszélyhelyzet 2020. június 17-ével történő megszüntetését és a járványügyi készültség 2020. június 18-ával történt elrendelését követően az utazási korlátozásokkal érintettek esetében továbbra is megmaradt a karanténkötelezettség, és akinél a belépésnél a fertőzés gyanúja

³¹ Forrás: a Rendőrség 2020. évet értékelő jelentése.

³² Forrás: ORFK Rendészeti Főigazgatóság által vezetett statisztika.

³³ Az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány vonatkozásában elrendelt hatósági házi karantén elektronikus ellenőrzéséről szóló 181/2020. (V. 4.) Korm. rendelet

nem merült fel, 14 napra ezen időpontot követően is karanténban volt köteles maradni, így az ellenőrzési feladat továbbra is végrehajtást igényelt.

A kórházparancsnoki rendszer működtetése

A kórházparancsnoki rendszer³⁴ működtetésében szintén oroszlánrészt vállalt a rendőrség, a kórház-főparancsnoki feladatkört a miniszterelnök megbízása alapján dr. Halmosi Zsolt r. vezérőrnagy, rendészeti országos rendőrfőkapitány-helyettes látta el. A miniszterelnök által kiállított megbírólevél alapján az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kijelölt 109 egészségügyi intézményben 2020. március 29-étől megkezdték munkájukat a kórházparancsnokok.

Az egészségügyi intézményekhez a rendőrség állományából 29-29 fő kórházparancsnok és logisztikai munkatárs kijelölése történt meg. Az Országos Rendőr-főkapitányságon Országos Kórház-főparancsnoki Törzs működött, melyben az NKE Rendészettudományi Karra vezényelt munkatársak közül 12 fő, az Adyligeti Rendészeti Szakgimnázium állományából 6 fő, míg az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság állományából 6 fő látott el feladatokat.

A 2020. április 30-án hatályba lépett módosítást követően a kórházak mellett már a legalább 200 férőhellyel működtetett, az idősek tartós vagy átmeneti ellátását nyújtó engedélyeseknél is kórházparancsnokok jártak el.³⁵

A kórházparancsnokok által a 2020-ban végrehajtott intézkedések³⁶ főbb adatai:

- 2 esetben emberéletet mentő kórházparancsnoki intézkedés az egészségügyi intézmények személyzetével kapcsolatosan,

³⁴ A kórházparancsnokról és az egészségügyi készlet védelméről szóló 72/2020. (III. 28.) Korm. rendelet

³⁵ A kórházparancsnokról és az egészségügyi készlet védelméről szóló 72/2020. (III. 28.) Korm. rendelet módosításáról szóló 158/2020. (IV. 29.) Korm. rendelet

³⁶ Forrás: a Rendőrség 2020. évet értékelő jelentése.

- 2 fő eltűnt személy feltalálása az egészségügyi intézményekben,
- 5 rendőri intézkedést igénylő kiemelt esemény,
- 29 946 ellenőrzés végrehajtása.

A kórházparancsnoki rendszer 2021. június 30-ig működött, amikor a Kormány arról rendelkezett, hogy a kórházparancsnoki és intézményparancsnoki tevékenység 2021. szeptember 15. napjáig szünetel.³⁷

A védelmi intézkedések

A veszélyhelyzet elrendelésével egyidejűleg megjelentek a rendezvények megtartását korlátozó első intézkedések is,³⁸ a zárt helyen 100 főnél több személy, nem zárt helyen pedig 500 főnél több személy részvételével rendezvény tartása tilalmazott lett, aminek érvényre juttatása a rendező, valamint a helyiség üzemeltetőjének a felelőssége volt.

A szabályozás a Magyarország területéről történő kiutasítást, illetve kitoloncolást helyezte kilátásba azon nem magyar állampolgárok esetében, akik a zárlati kötelezettség alá tartozó fertőző betegség behurcolásának vagy terjedésének megakadályozása végett elrendelt járványügyi elkülönítési, megfigyelési, zárlati és ellenőrzési szabályokat megszegték.

A következő védelmi intézkedések³⁹ 2020. március 17-én léptek hatályba, rendelkezve arról, hogy a vendéglátó üzletben 15.00 óra után 06.00 óráig az ott foglalkoztatottak kivételével – az ételkészítés elvitelre történő

³⁷ A kórházparancsnoki és intézményparancsnoki feladatok ellátásának szüneteléséről szóló 367/2021. (VI. 30.) Korm. rendelet

³⁸ Az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során teendő intézkedésekről szóló 41/2020. (III. 11.) Korm. rendelet

³⁹ Az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során teendő intézkedésekről (III.) szóló 46/2020. (III. 16.) Korm. rendelet

megrendelése és átvétele, a vételár megfizetése céljából történő tartózkodást leszámítva – tilos tartózkodni; a zenés, táncos rendezvények helyszínén tartózkodni tilos; rendezvény és gyűlés helyszínén tilos tartózkodni; tilos a mozi, közgyűjtemény, közművelődési intézmény látogatása; az élelmiszert, az illatszert, a drogériai terméket, a háztartási tisztítószert, a vegyi árut és a higiéniai papírterméket árusító üzlet, továbbá a gyógyszerár, a gyógyászati segédeszközt forgalmazó üzlet, az üzemanyag-töltőállomás és a dohánybolt kivételével tilos 15.00 óra után 06.00 óráig az ott foglalkoztatottak kivételével üzletben tartózkodni.

A jogalkotó a védelmi intézkedések megszegését szabálysértésnek nyilvánította, egyúttal rendelkezett arról, hogy azok betartását a rendőrség ellenőrzi.

A rendőrség járványügyi hatósági feladatainak ellátása érdekében szükséges adatok biztosítása érdekében az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény 5. § (3) bekezdése szerint kezelt személyes adatot az adatkezelő a rendőrség erre irányuló megkeresése esetén haladéktalanul, ingyenesen és elsőbbséggel köteles volt továbbítani.

A védekezésben a következő mérföldkövet a kijárási korlátozás 2020. március 28-ától történt hatályba lépése jelentette, ennek ellenőrzése szintén a rendőrség feladatkörébe tartozott. Az eredetileg 2020. április 10-ig terjedő időbeli hatállyal kihirdetett szabályozás⁴⁰ rendelkezett arról, hogy

- a lakóhely, a tartózkodási hely és a magánlakás elhagyására a rendeletben meghatározott alapos indokkal (például munkavégzés, hivatásbeli kötelezettség teljesítése, egészségügyi ellátás és szolgáltatás igénybevétele, napi fogyasztási cikket értékesítő élelmiszerüzletben történő vásárlás miatt) kerülhet sor;

⁴⁰ A kijárási korlátozásról szóló 71/2020. (III. 27.) Korm. rendelet

- mindenki köteles más emberekkel a szociális érintkezést – a közös háztartásban élők kivételével – a lehető legkisebb mértékűre korlátozni, és a másik embertől lehetőség szerint legalább 1,5 méter távolságot tartani;
- a vendéglátó üzletben az elvitelre alkalmas ételek kiadása és szállítása kivételével tilos tartózkodni;
- a 65. életévét betöltött személy az élelmiszerüzletet, drogériát, piacot vagy gyógyszertárat 9.00 óra és 12.00 óra közötti időben látogathatja, ahol ebben az időben csak ezek a személyek tartózkodhatnak vásárlóként.

A védelmi intézkedésekről rendelkező lényegre törő szabályozás számos jogalkalmazási kérdést vetett fel, mind a hatóságok, mind az állampolgárok részéről. A teljesség igénye nélkül például kérdésként merült fel, hogy az állateledel vásárlása vagy az esküvőn történő részvétel olyan alapos indok-e, ami megalapozza a tartózkodási hely elhagyását. A válasz az volt, hogy a szabályozás elveinek betartásával, a szociális érintkezés szükséges körre korlátozásával ezek megalapozhatják a tartózkodási hely elhagyását.

A járványügyi helyzet alakulása szükségessé tette az eredetileg 2020. április 10-ig hatályos kijárási korlátozás meghosszabbítását, ami immár a hatályvesztés időpontjának meghatározása nélkül, annak visszavonásáig szólt. Emellett a 2020. április 10-én hatályba lépett szabályozás⁴¹ alapján

- a piacok nyitva tartásának és a 65. életévüket betöltött személyek általi látogatásának rendjéről az önkormányzat eltérően rendelkezhetett (olyan kizárólagos látogatási időszak megállapításával, amely alatt a piacot kizárólag 65. életévüket betöltött személyek látogathatják);
- 2020. április 10. és 13. között az önkormányzat a kijárási korlátozására szigorúbb szabályokat állapíthatott meg.

⁴¹ A kijárási korlátozás meghosszabbításáról szóló 95/2020. (IV. 9.) Korm. rendelet

A következő hetek veszélyhelyzeti rendeletalkotása a járványügyi helyzet alakulására figyelemmel a járvány terjedését hatékonyan korlátozó védelmi intézkedések fenntartása, illetőleg a gazdasági, társadalmi érdekek lehetőség szerinti érvényre juttatása közötti egyensúly folyamatos keresésének jegyében alakult. Jól mutatja ezt a csak néhány napra hatályos, egyik oldalról a települési önkormányzatoknak a hétvégékre szigorúbb előírások megalkotására felhatalmazást adó rendeletek megjelenése,⁴² másik oldalról az anyák napja alkalmából a virágüzletek általános rend szerinti nyitva tartásának lehetővé tétele.⁴³

A járványügyi helyzet kedvező alakulására tekintettel 2020. május 4-étől Budapest és Pest megye kivételével enyhébb szabályok előírására nyílt lehetőség. Az új szabályozás főbb elemei:⁴⁴

- kijárási korlátozás megszüntetése;
- másik embertől lehetőség szerint legalább 1,5 méter védőtávolság megtartása;
- üzletben és tömegközlekedési eszközökön a maszk viselésének előírása;
- a 65. életévét betöltött személyek vásárlási időszávjának megtartása;
- valamennyi üzlet – beleértve a szolgáltatást nyújtó üzleteket is – kinyithatott;
- a vendéglátó üzlet kerthelyiségében és teraszán a fogyasztás megengedése;
- a strandok, szabadtéri fürdők, szabadtéri múzeumok és állatkertek megnyitása.

⁴² A hétvégére vonatkozó kijárási korlátozással összefüggésben meghozható önkormányzati intézkedésekről szóló 118/2020. (IV. 16.) Korm. rendelet; a kijárási korlátozással összefüggésben hétvégére meghozható önkormányzati intézkedésekről szóló 148/2020. (IV. 23.) Korm. rendelet;

a kijárási korlátozással összefüggésben május 1. napjára és hétvégére meghozható önkormányzati intézkedésekről szóló 167/2020. (IV. 30.) Korm. rendelet

⁴³ A virágüzletek anyák napi nyitvatartásáról szóló 160/2020. (IV. 29.) Korm. rendelet

⁴⁴ A védelmi intézkedésekről szóló 168/2020. (IV. 30.) Korm. rendelet

Budapest főváros és Pest megye területén ugyanakkor a kijárási korlátozás 2020. május 4-ét követően is fennmaradt.⁴⁵

A védelmi intézkedések enyhítésének következő lépése 2020. május 18-án⁴⁶ történt meg, ezen időponttól a Budapestre és Pest megyére irányadó korlátozások Pest megye területén megszűntek, illetőleg Budapest kivételével

- vendéglátó üzletben a fogyasztás a védőtávolság betartásával megengedett;
- a szabadtéren lévő játszótér nyitva tarthat és látogatható;
- a szálláshely fogadhat vendéget;
- 2020. június 1. napjától a temetést, valamint a házasságkötést követő családi rendezvény megtartható, ha a résztvevők száma nem haladja meg a 200 főt;
- 2020. június 1. napjától a házasságkötés és a házasságkötést követő családi rendezvény vendéglátó üzletben, valamint szálláshelyen is megtartható.

Budapest területén is változtak 2020. május 18-ától a védelmi intézkedések:⁴⁷

- a kijárási korlátozás megszűnt, de lehetőség szerint legalább 1,5 méter védőtávolságot kellett tartani;
- az üzletben és tömegközlekedési eszközökön maszkot kellett viselni;
- megmaradt a 65. életévét betöltött személyek vásárlási idősávja, de a piacokra eltérő szabályt is meg lehetett határozni;

⁴⁵ A kijárási korlátozás Budapest fővárosban és Pest megye területén való fenntartásáról szóló 169/2020. (IV. 30.) Korm. rendelet

⁴⁶ A védelmi intézkedések következő üteméről szóló 207/2020. (V. 15.) Korm. rendelet

⁴⁷ A fővárosi védelmi intézkedésekről szóló 211/2020. (V. 16.) Korm. rendelet

- valamennyi üzlet – beleértve a szolgáltatást nyújtó üzleteket is – kinyithatott;
- vendéglátó üzlet kerthelyiségében vagy teraszán a fogyasztás megengedett;
- a strandok, szabadtéri fürdők, szabadtéri múzeumok és állatkertek kinyithattak.

A rendezvények és gyűlések szervezése általánosságban tilos maradt, ugyanakkor 2020. június 15. napjától a védőtávolság betartásával a temetést, valamint a házasságkötést követő családi rendezvény megtartható volt, ha a résztvevők száma nem haladta meg a 200 főt, illetve a házasságkötés és a házasságkötést követő családi rendezvény vendéglátó üzletben, valamint szálláshelyen is megtartható és azon zenés szolgáltatás biztosítható lett.

A védelmi intézkedések enyhítésének következő lépésére Budapest kapcsán 2020. május 29-étől történt intézkedés.⁴⁸ A védőtávolság betartásával megengedetté vált a vendéglátó üzlet belső (zárt) részében a fogyasztás, a szabadtéri játszóterek kinyithattak, és a szálláshelyek is fogadhattak vendégeket.

A szabadtéri rendezvényekre 2020. május 28-án hatályba lépett új szabályozás⁴⁹ – amelynek hatálya nem terjedt ki a vallási közösség szertartására, a polgári házasságkötésre, a temetésre, a családi rendezvényre, a gyűlésre, a szabadtéri múzeumra és az állatkertre – lényege úgy foglalható össze, hogy

- ha a rendezvényre vonatkozóan jogszabályban meghatározott feltételeket a rendezvény szervezője biztosítja, a szabadtéri rendezvény megtartható;
- a szabadtéri sportrendezvény nézők részvételével is megtartható;

⁴⁸ A fővárosi védelmi intézkedések következő üteméről szóló 240/2020. (V. 27.) Korm. rendelet

⁴⁹ A szabadtéri rendezvényekről szóló 241/2020. (V. 27.) Korm. rendelet

- a nézők csak minden negyedik ülőhelyet foglalhatnak el, két néző között három ülőhelyet üresen kell hagyni, az egymás mögötti ülőhelyeket nem foglalhatják el, és lehetőség szerint 1,5 méteres védőtávolságot kell biztosítani;
- a nemzeti park igazgatóságok szabadtéri bemutató létesítménye látogatható;
- a nem zárt helyen tartott zenés, táncos rendezvényen tilos tartózkodni.

A veszélyhelyzeti jogalkotás gyorsaságát, adott esetben egy-egy egyedi esetre történő reagálási képességét mutatja az autós könnyűzenei programokról rendelkező, mindössze három napig hatályban volt szabályozás.⁵⁰ A tárgykört érintően alig néhány nap múlva újabb rendelet⁵¹ jelent meg, ami immár a veszélyhelyzet megszüntetéséig lehetővé tette az ilyen rendezvények megtartását.

A következő mérföldkövet a 2020. június 17-én megjelent jogszabályok jelentették. Ezek közül az élre a 2020. március 11-én kihirdetett veszélyhelyzet megszüntetéséről szóló 282/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet kívánkozik, amely szerint a Kormány 2020. június 18-ával a veszélyhelyzetet megszüntette. Ezzel a jogi aktussal egyúttal megkezdődött a járványügyi készültség időszaka.

A járványügyi készültség a 2020 őszén elrendelt második veszélyhelyzetig, a járványügyi készültség szabályozási háttere

A veszélyhelyzet megszűnésével a korábbi veszélyhelyzeti szabályozás helyébe új szabályozási rend lépett. Az alapvető törvényi szabályokat a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény határozta meg,

⁵⁰ Az autós könnyűzenei koncertek megtartásáról szóló 248/2020. (V. 28.) Korm. rendelet

⁵¹ Az autós zenei rendezvényekről szóló 259/2020. (VI. 4.) Korm. rendelet

amelynek rendelkezései túlnyomórészt a veszélyhelyzet megszűnését követő napon, azaz 2020. június 18-án léptek hatályba.

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) módosításával a Kormány felhatalmazást kapott arra, hogy egészségügyi válsághelyzet elrendelésével járványügyi készültséget vezessen be, rendelkezzen Operatív Törzs létrehozásáról, valamint az annak összetételére, szervezeteire és működésére vonatkozó szabályokat meghatározza,⁵² illetőleg egészségügyi válsághelyzetben az Eütv. 232/D. § (1) bekezdése szerinti intézkedéseket meghozza. A lehetséges intézkedések körébe tartozik például a járvány terjedését elősegíthető intézmény és létesítmény működésének, rendezvény látogatásának és szervezésének, valamint tevékenység végzésének, üzletek működése, nyitva tartása, az ország egyes területei, illetve Magyarország és más ország közötti személyforgalom, élőállat- vagy áruszállítás, az ország egyes területei, illetve Magyarország és más ország lakosainak egymással való személyes érintkezése megtiltása vagy korlátozása. Korlátozható továbbá egyes intézmények – így különösen járóbeteg-szakrendelő, fekvőbeteg-gyógyintézet, köznevelési, szakképző, felsőoktatási, szociális, gyermekvédelmi, gyermekjóléti és közművelődési intézmény – látogatása, egyes területek elhagyása, egyes élelmiszerek, termékek árusítása, fogyasztása, vásárlása, az ivóvíz fogyasztása, meghatározott állatok tartása. A Kormány az egészségügyi készlet állagának megóvása érdekében szükséges intézkedést vezethet be, annak érdekében a rendőrség, illetve a Magyar Honvédség közreműködését előírhatja, meghatározhatja a

⁵² Megjelent a járványügyi készültség során működő Operatív Törzs feladatairól szóló 286/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet (hatályba lépett 2020. június 18-án), amely szerint a Kormány a koronavírus világjárvány elleni védekezés kapcsán egészségügyi válsághelyzet elrendelésével bevezetett járványügyi készültség idején tevékenykedő, az Eütv. 232/B. § (1) bekezdése szerinti Operatív Törzset hoz létre. Az Operatív Törzset a rendészetért felelős miniszter az egészségügyért felelős miniszter bevonásával vezeti, tagjai a közigazgatás-szervezésért felelős miniszter által kijelölt államtitkár, a gazdaságfejlesztésért felelős miniszter által kijelölt államtitkár, a külpolitikáért felelős miniszter által kijelölt államtitkár, a honvédelemért felelős miniszter által kijelölt államtitkár, az egészségügyért felelős miniszter által kijelölt államtitkár, az országos tisztifőorvos, a rendészetért felelős miniszter által vezetett minisztérium belbiztonsági államtitkára, az Operatív Törzs ügyeleti központjának vezetője.

szociális távolságtartásra, valamint a védőeszköz viselésére vonatkozó szabályokat, közlekedési korlátozást vagy tilalmat, járványügyi elkülönítésre vonatkozó rendelkezéseket állapíthat meg.

A Kormány a kapott felhatalmazással élve 2020. június 18-ától Magyarország egész területére egészségügyi válsághelyzet elrendelésével járványügyi készültséget vezetett be.⁵³

A járványügyi készültség időszakában a rendőrség járványügyi védekezéssel kapcsolatos korábbi feladatai – így különösen az utazási korlátozások és a védelmi intézkedések betartatása, a hatósági házi karanténba helyezéssel kapcsolatos feladatok és a karantén betartásának ellenőrzése – továbbra is megmaradtak. A feladatok egy része természetesen igényelte az érintettek személyes adatainak kezelését, az ehhez szükséges felhatalmazás biztosítását szem előtt tartva a Kormány a rendőrséget is kijelölte⁵⁴ egészségügyi államigazgatási szervként

- a) a járványügyi elkülönítésre, járványügyi megfigyelésre, járványügyi zárlatra, járványügyi korlátozásra vonatkozó szabályok betartásának ellenőrzése,
- b) a járványügyi elkülönítés, járványügyi megfigyelés, járványügyi zárlat, valamint járványügyi korlátozás alatt álló személyek nyilvántartása,
- c) a közegészségügyi-járványügyi veszélynek kitett személyek, az ilyen személlyel kapcsolatban álló vagy kapcsolatba került és ezért közegészségügyi-járványügyi szempontból veszélyeztetett személyek nyilvántartása céljából.

Ezt a szabályozást a második hullámra történő felkészülés kapcsán 2020. szeptember 1-jén hatályba lépett új rendelet⁵⁵ is fenntartotta.

⁵³ A járványügyi készültség bevezetéséről szóló 283/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet

⁵⁴ A járványügyi készültségi időszak utazási korlátozásairól szóló 341/2020. (VII. 12.) Korm. rendelet 9. §-a

⁵⁵ A járványügyi készültségi időszak utazási korlátozásairól szóló 408/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet 16. §-a

A második hullámra történő felkészülés keretében, szintén 2020. szeptember 1-jei hatályba lépéssel történt rendelkezés⁵⁶ arról, hogy a járványügyi hatóság a járványügyi megfigyelést elrendelő határozatában a kontaktszemélyt mozgási szabadságában úgy is korlátozhatja, hogy meghatároz számára egy lakást, ahhoz tartozó bekerített helyet vagy egyéb, egészségügyi intézménynek nem minősülő helyet, amelyet a kontaktszemély a járványügyi megfigyelés időtartamára nem hagyhat el. A járványügyi hatóság a korlátozást megszünteti, ha a kontaktszemély a járványügyi megfigyelés időtartama alatt, 5 napon belül, legalább 48 órás időkülönbséggel, két alkalommal elvégzett teszt eredményét tartalmazó okirattal igazolja, hogy a koronavírus a szervezetében nem volt kimutatható.

A Kormány ismét rendelkezett a Magyar Honvédség járványügyi készsültséggel kapcsolatos feladatairól,⁵⁷ amely alapján a Magyar Honvédség az egészségügyi válsághelyzet alatt a határellenőrzési és a határvédelmi feladatokban, a járőrözésben, szükség esetén – az Operatív Törzs felkérésére – egyes létesítmények fertőtlenítésében, a belügyminiszter felkérésére pedig a tranzitáthaladással összefüggő kísérési és őrzés-védelmi feladatokban működtetett közre.

A járványügyi készsültség védelmi intézkedései

A járvány első hullámát követően, a veszélyhelyzet megszüntetése után a mindennapok közelítettek a korábbi megszokott élethez. A járványügyi készsültség időszakának védelmi intézkedései körében a veszélyhelyzeti védelmi intézkedések közül csak néhány maradt hatályban,⁵⁸ amelyek alapján

⁵⁶ A COVID-19 betegséggel összefüggő járványügyi megfigyelés esetén alkalmazandó egyes szabályokról szóló 409/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet

⁵⁷ A Magyar Honvédség járványügyi készsültséggel kapcsolatos feladatokban történő közreműködéséről szóló 410/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet

⁵⁸ A járványügyi készsültségi időszak védelmi intézkedéseiről szóló 285/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet

- a) a hatodik életévét be nem töltött kiskorú kivételével mindenki köteleles volt a tömegközlekedési eszközön, valamint az üzletben maszkot viselni;
- b) a vendéglátó üzlet belső (zárt) részében az ott dolgozók – a vendégek által látogatható területen – kötelesek voltak maszkot viselni;
- c) zenés, táncos rendezvényen a jelenlévők létszáma (beleértve az ott foglalkoztatott személyeket) egy időben nem haladhatta meg az 500 főt.

A járvány második hullámának jelentkezését követően, de még a járványügyi veszélyhelyzet időszakában, 2020. szeptember 21-én léptek hatályba az új védelmi intézkedések.⁵⁹ Ezek fő eleme volt a maszkviselési kötelezettség kiterjesztése a tömegközlekedési eszközön és a vendéglátó üzlet vendégei kivételével az üzletben történő vásárlás és munkavégzés során, a bevásárlóközpont területén, a fellépők kivételével az előadó-művészet valamennyi ága eseményének helyszínén, a mozi területén, a muzeális intézményekben, könyvtárakban, kulturális intézményekben, a levéltárakban, a közigazgatási szervek ügyfélváróiban, a postahivatalokban, az ügyintézésre szolgáló helyiségekben, valamint az egészségügyi intézmények területén és a szociális intézményekben.

A maszkviselési kötelezettség betartásának ellenőrzése a kormányhivatal és a kereskedelmi hatóság hatáskörébe került, és a rendőrség is jogot kapott az ellenőrzésre, amennyiben pedig szabálytalanságot észlelt, akkor az előbbi hatóságokat volt köteles értesíteni. A szankció a kötelezettség első alkalommal történő megszegése esetén figyelmeztetés volt, a kötelezettség második alkalommal történő megszegése esetén 100 000 forinttól 1 000 000 forintig terjedő bírságot szabhattak ki, majd a kötelezettség harmadik alkalommal történő megszegése esetén az üzletet, illetve a helyiséget legalább 3 napra, legfeljebb egy év időtartamra ideiglenesen bezárathatták. A kötelezettség negyedik alkalommal történő megszegésétől

⁵⁹ A járványügyi készültségi időszak védelmi intézkedéseiről szóló 431/2020. (IX. 18.) Korm. rendelet

kezdve az üzletet, illetve a helyiséget legalább a kötelezettségszegések alkalmainak számával megegyező számú napra, legfeljebb egy év időtartamra lehetett ideiglenesen bezáratni.

A szankció nem volt alkalmazható, ha az üzemeltető megtette a szükséges intézkedéseket a jogellenes helyzet felszámolása érdekében, így különösen ha a jogsértő személyt felszólította távozásra, a jogsértő személy kiszolgáltatását megtagadta, és azt követően, hogy a jogsértő személy a távozásra történő felszólításnak nem tett eleget, a rendőrséget értesítette.

A zenés, táncos rendezvény abban az esetben volt megtartható, ha a rendezvény helyszínén a jelenlévők létszáma – beleértve az ott foglalkoztatott személyeket – egy időben nem haladta meg az 500 főt, és azok helyszínén – az ott foglalkoztatottak kivételével – 23.00 óra után 06.00 óráig tilos volt tartózkodni.

A vendéglátó üzletben 23.00 óra után 06.00 óráig az élelmiszer elvitelre történő megrendelése és átvétele, valamint a vételár megfizetése céljából és időtartamára volt megengedett a tartózkodás.

A szabályozás 2020. október 10-én hatályba lépett módosítása⁶⁰ megszüntette a kormányhivatalok maszkviseléssel kapcsolatos ellenőrzési jogkörét, és azt a rendőrség hatáskörébe utalta. Egyúttal rendelkezés történt arról, hogy a játékkaszinók és a kártyatermek területén 23.00 óra után 06.00 óráig az ott foglalkoztatottak kivételével tilos tartózkodni.

A maszkviselés 2020. október 23-án módosított szabályai⁶¹ szerint kötelesek voltak maszkot viselni

- a sportolók, az edzők, a mérkőzésvezető, a versenybíró és ezek segítői kivételével a sportrendezvény résztvevői, valamint
- a gyülekezési jogról szóló törvény szerinti szabadtéren megtartott gyűléseken részt vevők, ide nem értve a gyűlés felszólalóját a felszólalás időtartamára.

⁶⁰ Egyes járványügyi intézkedésekről szóló 453/2020. (X. 9.) Korm. rendelet

⁶¹ A járványügyi készültségi időszak védelmi intézkedéseiről szóló 431/2020. (IX. 18.) Korm. rendelet módosításáról szóló 464/2020. (X. 22.) Korm. rendelet

A védelmi intézkedések újabb veszélyhelyzet kihirdetését megelőző utolsó szigorításának eredményeként⁶² 2020. november 2-ától a zenés, tánco rendezvény helyszínén, az alkalmi vagy a rendszeres jellegű, nyilvános rendezvényen és a vendéglátó üzletben – az étel, illetve az ital elfogyasztásának időtartama kivételével – a vendégek számára is kötelezővé vált a maszkviselés. A Kormány a vendéglátó üzletekben, bevásárlóközpontokban és mozikban történő maszkviselés ellenőrzése és a mulasztás szankcionálása kapcsán a rendőrséget is kijelölte kereskedelmi hatóságnak.

A járványügyi készültség utazási korlátozásai

Az utazási korlátozás továbbra is a járvány elleni küzdelem fő eszköze maradt, de a járványügyi helyzetre figyelemmel megtörtént a szabályozás felülvizsgálata és újraalkotása.⁶³ A járványügyi készültség kezdetén hatályba lépett szabályozás főbb elemei közül kiemelést érdemel, hogy

- a korlátozások hatálya nem terjedt ki a magyar állampolgárra, az Európai Unió tagállama és az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más állam állampolgárára, továbbá a nemzetközi szerződés alapján a szabad mozgás és tartózkodás joga tekintetében az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes állam állampolgárával azonos jogállású személyre – ide nem értve a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága állampolgárát –, valamint ezek családtagjára;
- fő szabályként a nem magyar állampolgárok személyforgalomban Magyarország területére – törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott kivétellel – nem léphettek be, de ez alól a tervezett belépés helye szerint illetékes helyi rendőri szerv, Budapest Liszt

⁶² A járványügyi készültségi időszak védelmi intézkedéseiről szóló 431/2020. (IX. 18.) Korm. rendelet módosításáról szóló 468/2020. (X. 29.) Korm. rendelet

⁶³ A járványügyi készültségi időszak utazási korlátozásairól szóló 291/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet

Ferenc nemzetközi repülőtér esetén a BRFK XVIII. Kerületi Rendőrkapitányság kizárólag elektronikus úton benyújtható kérelemre felmentést adhatott, ha a kérelmező igazolta, hogy a belépés célja a Korm. rendeletben felsorolt valamely esetkörbe tartozott;

- nem volt beléptethető, akinél a belépésnél elvégzett egészségügyi vizsgálat koronavírus gyanúját állapította meg, akinél pedig a gyanú nem merült fel, 14 napra karanténba került;
- külön szabályok vonatkoztak Japán és a Koreai Köztársaság esetében a kapcsolt vállalkozások közötti üzleti utazásra;
- viszonyosság alapján a belügyminiszterrel egyetértésben a külpolitikáért felelős miniszter által meghatározott állam⁶⁴ polgárai beléphettek;
- a belügyminiszterrel egyetértésben a külpolitikáért felelős miniszter által meghatározott szomszédos állam⁶⁵ polgárai legfeljebb 24 óra időtartamra az államhatártól 30 kilométeres távolságon belül beléphettek;
- a szomszédos államokból a szomszédos állam azon állampolgára, aki az agrárágazat munkaerőigényének biztosítása céljából érkezett, az országos rendőrfőkapitány által erre a célra kijelölt és a rendőrség honlapján közzétett határátkelőhelyen, csoportosan beléphetett.
- A beutazási szabályok 2020. július 4-én – 13:00 órai hatályba lépéssel – kiegészültek⁶⁶ azzal, hogy

⁶⁴ A járványügyi készültségi időszakban nemzetközi viszonyosság alapján belépésre jogosultság, valamint a korlátozott sávban történő határátlépés körébe tartozó államokról szóló 9/2020. (VI. 17.) KKM rendelet 1. §-a alapján nemzetközi viszonyosság alapján belépésére jogosultság körébe tartozó állam a Szerb Köztársaság.

⁶⁵ A járványügyi készültségi időszakban nemzetközi viszonyosság alapján belépésre jogosultság, valamint a korlátozott sávban történő határátlépés körébe tartozó államokról szóló 9/2020. (VI. 17.) KKM rendelet 2. §-a alapján a járványügyi készültségi időszakban a korlátozott sávban történő határátlépés körébe tartozó állam Ukrajna.

⁶⁶ A járványügyi készültségi időszak utazási korlátozásairól szóló 291/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet módosításáról szóló 335/2020. (VII. 4.) Korm. rendelet

- nem magyar állampolgár beléphetett, ha bemutatta a 90 napot meghaladó idejű tartózkodásra kiadott érvényes tartózkodásra jogosító engedélyét;
- nem magyar állampolgár személyforgalomban, tranzitáthaladás érdekében, fertőzés gyanújának hiányában beléphetett, de kizárólag az országos rendőrfőkapitány által meghatározott útvonalon közlekedhetett, és csak az áthaladáshoz elengedhetetlenül szükséges okból, az erre meghatározott pihenőhelyeken állhatott meg, és a legrovidebb idő, de legfeljebb 24 óra alatt köteles volt elhagyni az ország területét.

A korlátozó szabályok differenciált alkalmazása érdekében 2020. július 15-étől új szabályozás lépett hatályba,⁶⁷ ami biztosította annak figyelembevételét, hogy a hazánkba belépni kívánó személy milyen járványügyi helyzetben lévő országból érkezett. A korábbi előírásokkal részben megegyező szabályozás főbb elemei:

- továbbra sem terjedt ki a hatálya a teherforgalomra, a hivatalos útlevéllel történő határátlépésre, valamint arra, aki hitelt érdemlően igazolta, hogy a határátlépés napját megelőző 6 hónapon belül a betegségen átesett;
- a magyar állampolgárral azonos megítélés alá esett a Magyarországon állandó tartózkodásra jogosult és családtagja, és aki rendelkezik az idegenrendészeti hatóság 90 napot meghaladó idejű tartózkodásra kiadott engedélyével;
- az aktuális fertőzöttségi viszonyok alapján az országok besorolása zöld (az aktuális fertőzöttség mértéke alacsony), sárga (az aktuális fertőzöttség mértéke kevésbé súlyos) és piros (az aktuális fertőzöttség mértéke súlyos) jelzéssel történt, azt az országos tisztifőorvos határozatban tette közzé;

⁶⁷ A járványügyi készültségi időszak utazási korlátozásairól szóló 341/2020. (VII. 12.) Korm. rendelet

- magyar állampolgár és magyar állampolgársággal nem rendelkező családtagja
 - a) zöld jelzéssel besorolt ország területéről korlátozás nélkül beléphetett,
 - b) sárga vagy piros jelzéssel besorolt ország területéről történő belépés során – törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott kivétellel – egészségügyi vizsgálaton esett át, és 14 napon belépési házi karanténba került, kivéve, ha a belépést megelőző 5 napon belül, legalább 48 órás időkülönbséggel elvégzett két teszt negatív eredményét igazolta;
- nem magyar állampolgár zöld jelzéssel besorolt ország területéről korlátozás nélkül beléphetett;
- nem magyar állampolgár sárga jelzéssel besorolt ország területéről személyforgalomban történt belépés során – törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott kivétellel – egészségügyi vizsgálaton esett át, és ha az egészségügyi vizsgálat
 - a) fertőzés gyanúját állapította meg, Magyarországra nem léphetett be;
 - b) a fertőzés gyanúját nem állapította meg, 14 napon belépési házi karanténba került, kivéve, ha a belépést megelőző 5 napon belül, legalább 48 órás időkülönbséggel elvégzett két teszt negatív eredményét igazolta;
- nem magyar állampolgár személyforgalomban a piros jelzéssel besorolt ország területéről nem léphetett be;
- a belépési tilalom alól a rendeletben felsorolt esetekben a belépés helye szerint illetékes helyi rendőri szerv, Budapest Liszt Ferenc nemzetközi repülőtér esetén a BRFK XVIII. Kerületi Rendőrkapitányság kötelezően elektronikus úton benyújtandó kérelemre felmentést adhatott;

- a külföldről érkező a belügyminiszter által meghatározott államok⁶⁸ területéről korlátozás nélkül beléphetett, ha olyan belföldi vagy a miniszter által meghatározott államok egyikében bejegyzett kapcsolt gazdasági társaság vezető tisztségviselője vagy munkavállalója volt, amely egyben a miniszter által meghatározott államok legalább egyikében bejegyzett további gazdasági társasággal kapcsolt vállalkozási viszonyban állt;
- a belügyminiszterrel egyetértésben a külpolitikáért felelős miniszter által meghatározott szomszédos állam⁶⁹ polgárai legfeljebb 24 órára az államhatártól 30 kilométeres távolságon belülre beléphettek;
- a szomszédos állam állampolgára az agrárágazat munkaerőigényének biztosítása céljából az országos rendőrfőkapitány által erre a célra kijelölt és a rendőrség honlapján közzétett határátkelőhelyen, csoportosan beléphetett;
- a tranzitáthaladás szabályai nem változtak;
- a sárga és a piros jelzéssel besorolt országból a nemzetközi sportesemény résztvevője – ide nem értve a nézőt – korlátozás nélkül beléphetett;
- magyarországi sportszervezet vagy országos sportági szakszövetség meghívására érkező, versenyengedéllyel rendelkező sportoló, sportszakember, a sportrendezvény lebonyolításában közreműködő, illetve a sportrendezvény szervezője által, névre szóló meghívólevéllel meghívott személy a sárga vagy a piros jelzésű ország területéről beléphetett, ha 5 napon belül, legalább 48 óra különbséggel elvégzett két negatív teszttel rendelkezett.

⁶⁸ A kapcsolt vállalkozások közötti üzleti utazás körébe tartozó államokról szóló 23/2020. (VII. 12.) BM rendelet 1. §-a alapján az országos tisztifőorvos határozatában sárga jelzéssel besorolt országok.

⁶⁹ A járványügyi készültségi időszakban a korlátozott sávban történő határátlépés körébe tartozó államokról szóló 11/2020. (VII. 13.) KKM rendelet 1. §-a értelmében a korlátozott sávban történő határátlépés körébe tartozó államok az országos tisztifőorvos Korm. rendelet 2. § (2) bekezdése szerinti határozatában sárga és piros jelzéssel besorolt szomszédos országok.

A szabályozás finomhangolására 2020. július 15-én került sor, a másnap hatályba lépett módosítás⁷⁰ felhatalmazta az országos tisztifőorvost arra, hogy amennyiben egy ország sárga vagy piros jelzést kapott, azonban valamely közigazgatási területén az aktuális fertőzöttség mértéke alacsony, e közigazgatási területet zöld jelzéssel sorolja be.

A 2020. augusztus 16-án hatályba lépett módosítás⁷¹ alapján

- a) a sportolókra, sportszakemberekre, sportrendezvényen névre szóló meghívással, illetve delegálással résztvevőkre a magyar állampolgárokra vonatkozó szabályokat kellett alkalmazni, a hatósági házi karantén helyeként a sportszervezet által sporttevékenység végzésére használt ingatlan területét is ki kellett jelölni, egyúttal biztosítva az edzésen történő részvétel lehetőségét;
- b) a sárga vagy a piros jelzéssel besorolt ország területéről vagy közigazgatási területről a nemzetközi sportesemény résztvevője (ide nem értve a nézőt), a névre kiadott meghívólevéllel rendelkező személy, a sportszervezet vagy országos sportági szakszövetség meghívására érkező versenyengedéllyel rendelkező versenyző, sportszakember és a lebonyolításban közreműködő személy akkor léphetett be, ha a belépést megelőző 5 napon belül, legalább 48 órás időkülönbséggel elvégzett két negatív teszttel rendelkezett.

Újabb néhány nap elteltével szintén a sportrendezvények kapcsán módosultak a beutazási szabályok,⁷² 2020. augusztus 21-étől a belépés az Eu-

⁷⁰ A járványügyi készültségi időszak utazási korlátozásairól szóló 341/2020. (VII. 12.) Korm. rendelet módosításáról szóló 346/2020. (VII. 15.) Korm. rendelet

⁷¹ A járványügyi készültségi időszak utazási korlátozásairól szóló 341/2020. (VII. 12.) Korm. rendelet módosításáról szóló 400/2020. (VIII. 15.) Korm. rendelet

⁷² A járványügyi készültségi időszak utazási korlátozásairól szóló 341/2020. (VII. 12.) Korm. rendelet módosításáról szóló 406/2020. (VIII. 20.) Korm. rendelet

rópai Labdarúgó Szövetség vonatkozó protokolljára figyelemmel lehetséges volt a sportrendezvény előtt 3 napon belül egy alkalommal elvégzett negatív teszt igazolásával is.

A járványügyi jogalkotás következő lépései már a járvány második hullámára történő felkészülés jegyében történtek. Az egyre emelkedő napi fertőzési adatokra, illetőleg a környező országokban is felgyorsuló járványra figyelemmel a Kormány 2020. szeptember 1-jétől rendelkezett arról, hogy 2020. október 1-jéig a teljes schengeni belső határon a határellenőrzést ideiglenesen visszaállítja.⁷³

Megszűnt az országok és közigazgatási egységeik fertőzés súlyossága szempontjából eltérő színnel jelölt besorolásán alapuló szabályozás. A 2020. szeptember 1-jén hatályba lépett, részben már ismerős szabályok⁷⁴ szerint

- a korlátozások hatálya nem terjed ki a teherforgalomban és a hivatalos útlevéllal történő határátlépésre, valamint arra a személyre, aki a belépés során hitelt érdemlően igazolja, hogy 6 hónapon belül a fertőzésen átesett;
- magyar állampolgárral azonos megítélés alá esik:
 - a) a Magyarországon állandó tartózkodásra jogosult és családtagja;
 - b) aki rendelkezik az idegenrendészeti hatóság 90 napot meghaladó idejű tartózkodásra kiadott érvényes engedélyével;
 - c) magyarországi sportszervezet versenyzője és sportszakembere, ha külföldi nemzetközi sporteseményen való részvételét követően lép be;

⁷³ A határellenőrzés ideiglenes visszaállításáról szóló 407/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet

⁷⁴ A járványügyi készültségi időszak utazási korlátozásairól szóló 408/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet

- d) a külföldi nemzetközi sporteseményen magyarországi sport-szervezet általi meghívással, illetve delegálással részt vevő személy, ha a nemzetközi sporteseményen való részvételét követően lép be;
- magyar állampolgár magyar állampolgársággal nem rendelkező családtagja
 - a) belépése során – törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott kivétellel – egészségügyi vizsgálaton eshet át, amelynek túrésére köteles;
 - b) ha az egészségügyi vizsgálat a fertőzés gyanúját állapítja meg, a járványügyi hatóság által kijelölt karanténban, vagy – ha az nem jelent járványügyi kockázatot – hatósági házi karanténban kell tartózkodnia;
 - c) ha fertőzés gyanúja nem állapítható meg, és magyarországi lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkezik, 14 napra hatósági házi karanténban, ennek hiányában kijelölt karanténban kell tartózkodnia;
 - d) kérelmére a járványügyi hatóság engedélyezheti, hogy 5 napon belül, legalább 48 óra különbséggel, két alkalommal teszten vegyen részt, és ha a két teszt negatív, akkor a karantén alól a járványügyi hatóság felmentést ad;
- nem magyar állampolgár
 - a) fő szabályként személyforgalomban – törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott kivétellel – nem léphet be;
 - b) a tilalom alól a rendeletben meghatározott esetekben⁷⁵ a tervezett belépés helye szerint illetékes helyi rendőri szerv, Budapest Liszt Ferenc nemzetközi repülőtér esetén a BRFK XVIII.

⁷⁵ Ilyen esetek:

a) magyar bíróság, hatóság által kiállított okirattal igazolt eljárási cselekményen történő részvétel,

b) olyan üzleti célú tevékenység vagy egyéb munkavégzés, amelyek indokoltságát központi kormányzati igazgatási szerv, önálló szabályozó szerv vagy autonóm államigazgatási szerv meghívólevelével igazolja,

c) megfelelő igazolással egészségügyi ellátás igénybevétele,

Kerületi Rendőrkapitányság kizárólag elektronikus úton benyújtható kérelemre felmentést adhat;

- az engedélyes a belépés során egészségügyi vizsgálaton eshet át, és
 - a) akinél fertőzés gyanúja állapítható meg, nem léptethető be,
 - b) akinél fertőzés gyanúja nem merül fel, 14 napra a járványügyi hatóság által kijelölt karanténban vagy hatósági házi karanténban köteles tartózkodni;
 - c) kérelmére a járványügyi hatóság engedélyezheti, hogy 5 napon belül, legalább 48 óra különbséggel, két alkalommal teszten vegyen részt, és ha azok negatívak, akkor a karantén alól a járványügyi hatóság felmentést ad;
- megmaradt a kapcsolt vállalkozások vezető tisztségviselőire és munkavállalóira megállapított mentesítési szabály;⁷⁶
- az ingázók esetében a belügyminiszterrel egyetértésben a külpolitikáért felelős miniszter által meghatározott szomszédos állam⁷⁷ polgárai és az ott élő magyar állampolgárok legfeljebb 24 óra időtartamra az államhatártól 30 kilométeres távolságon belülre beléphetnek, illetve az államhatár vonalától 30 kilométeres sávon belül élő magyar állampolgárok a szomszédos ország államhatártól számított

d) oktatási intézmény által igazolt tanulmányi vagy vizsgakötelezettség teljesítése,
e) igazolt módon fuvarozási tevékenységgel összefüggő munkavégzéshez kapcsolódó utazás,

f) a családi eseményeken (házasságkötés, keresztelő, temetés) részvétel,

g) hozzátartozó gondozása, ápolása,

h) kiemelt, nemzetközi vonatkozású sport-, kulturális, illetve egyházi rendezvényen részvétel vagy

i) egyéb méltányolható ok.

⁷⁶ A kapcsolt vállalkozások közötti üzleti utazás körébe tartozó államokról szóló 33/2020. (VIII. 30.) BM rendelet 1. §-a alapján üzleti célú utazás keretében bármely állam területéről érkező személy beléphet Magyarország területére.

⁷⁷ A járványügyi készültségi időszakban a korlátozott sávban történő határátlépés körébe tartozó államokról szóló 13/2020. (VIII. 31.) KKM rendelet 1. §-a alapján a Horvát Köztársaság, a Szlovén Köztársaság, az Osztrák Köztársaság, a Szlovák Köztársaság, Ukrajna, Románia, valamint a Szerb Köztársaság.

30 kilométeren belüli területéről visszatérve korlátozás nélkül beléphetnek, ha külföldi tartózkodásuk időtartama nem haladta meg a 24 órát;

- megmaradtak a külön szabályok a versenyzők, a sportszakemberek, illetve sporteseményeken részt vevők esetében;
- a tranzitáthaladás a korábbi szabályok szerint biztosított maradt.

Az új szabályozás első kiegészítése már 2020. szeptember 5-én hatályba lépett,⁷⁸ amely alapján a karantén alóli mentesülés érdekében szükséges két teszt közül az egyik lehetett schengeni térségbe tartozó országban, az Amerikai Egyesült Államokban vagy Kanadában végzett, illetőleg kiegészült a szabályozás az üzleti, illetve gazdasági célú utazásra vonatkozó rendelkezésekkel. A kiegészítés alapján a magyar állampolgárral azonos megítélés alá esik, ha magyarországi kulturális intézmény foglalkoztatottja a külföldi kulturális rendezvényen fellépőként vagy technikai személyzetként való részvételét követően lép be.

Érdemes kiemelni, hogy a határellenőrzés a második járványhullámra tekintettel 2020. szeptember 1-jétől elrendelt ismételt visszaállítása során 2020. december 31-ig 3 619 961 fő ellenőrzését hajtották végre, és 3 086 fő beléptetését tagadták meg.⁷⁹

A jogszabály erejénél fogva, külön döntés nélkül beálló karantén

A járvány terjedése elleni küzdelemben az utazási korlátozások lényeges eleme volt az államhatár átlépéséhez kapcsolódóan a hatósági házi karantén elrendelése.

A második járványhullám időszakában a kapcsolódó előírások újraszabályozását – még az újabb veszélyhelyzet elrendelését megelőzően – a járványügyi intézkedésekkel kapcsolatos egyes szabályok megállapításáról és

⁷⁸ A járványügyi készültségi időszak utazási korlátozásairól szóló 408/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet járványügyi utazási részletszabályaival kapcsolatos módosításáról szóló 422/2020. (IX. 4.) Korm. rendelet

⁷⁹ Forrás: a Rendőrség 2020. évet értékelő jelentése.

a járványügyi intézkedésekkel kapcsolatos egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi CIV. törvényben végezte el a jogalkotó.

Az új szabályozás alapvető célja az egészségügyről szóló törvényben meghatározott három karanténfajta (járványügyi megfigyelés, járványügyi zárlat, hatósági házi karantén) elrendelésével, végrehajtásával kapcsolatos adminisztratív könnyítések, továbbá a hatósági házi karantén megsértése miatt alkalmazható szankciók meghatározása volt. Az egyre jelentősebb ügyteherrel küzdő járványügyi hatóságok számára ugyanis gondot okozott, hogy a karantént valamennyi esetben önálló eljárásban, formalizált határozattal kellett elrendelni. Ezért a törvény bevezette az „ex lege” karantén esetét, amikor a karantén elrendelése mérlegelést nem igényelt, önmagában egy tényen – a Magyarország területére történő beutazáson – alapult. Azokban az esetekben pedig, ahol mindenképpen egyedi döntéshozatal volt szükséges (például a fertőzés gyanújának megállapítása, kontaktok esetén), ott az új szabályozás egyszerűsítette a hatósági döntésre vonatkozó szabályokat.

A szabályozás meghatározta a beutazást követően automatikusan alkalmazandó hatósági házi karantén végrehajtásának részletes szabályait, ide értve a szabályszegések esetén alkalmazandó közigazgatási bírságot is.

A főbb szabályozási elemek az alábbiakban foglalhatók össze:

- ha kormányrendelet a Magyarországra történő beutazás esetére hatósági házi karanténkötelezettséget ír elő, annak elrendelésével kapcsolatban egyedi közigazgatási hatósági eljárás lefolytatásának nincs helye;
- a határellenőrzést végző rendőri szerv a karanténkötelezettet tájékoztatja, hogy a belépést követően a Kormány rendeletében meghatározott ideig köteles az általa megjelölt karanténlakásban tartózkodni;
- a karanténkötelezett köteles közvetlenül a karanténlakáshoz közlekedni, azt azonnal elfoglalni és a bejárat ajtaján a határellenőrzést végző rendőri szerv által részére átadott jelölést mindenki által jól láthatóan elhelyezni;

- ha a karantén betartásának ellenőrzésére szolgáló karanténszoftver telepítésének feltételei biztosítottak, és a karanténkötelezett ahhoz megfelelő eszközzel rendelkezik, akkor kötelező a karanténszoftver használata;
- a határellenőrzést végző rendőri szerv a belépésekor rögzíti a határ-átlépés pontos idejét, a karanténkötelezett előírt adatait, melyeket a karanténkötelezett elektronikus úrlapon a belépést megelőző 24 órával korábban is közölhet, valamint a karanténlakás címét is bejelentheti (előregisztráció);
- határellenőrzést végző rendőri szerv a karanténkötelezett adatait, valamint a Magyarországra történő belépés pontos idejét és helyét 8 órán belül a karanténlakás helye szerint illetékes rendőrkapitányság részére átadja;
- a karanténkötelezett a karanténlakást a hatósági házi karantén lejárát követő napot megelőzően kizárólag tesztelés céljából, a karanténlakás helye szerint illetékes rendőrkapitányság részére tett bejelentést követően, illetőleg orvos utasítására, megbetegedése miatt, életveszéllyel vagy súlyos kárral fenyegető helyzet esetén vagy kormányrendeletben meghatározott esetben hagyhatja el;
- a karanténkötelezett a mentesüléshez szükséges egészségügyi vizsgálat érdekében a karanténlakás elhagyására akkor jogosult, ha annak időpontját legalább 24 órával korábban elektronikus úrlapon bejelenti;
- ha az egészségügyi vizsgálat eredménye alapján a karanténkötelezett mentesül, a vizsgálat eredményét elektronikus úrlap kitöltésével és beküldésével magyar vagy angol nyelven mutathatja be az illetékes rendőrkapitányság részére.

Az illetékes rendőrkapitányság a közlekedési, utazási és jelölés-elhelyezési szabályok, a karanténszoftver alkalmazási szabályok, a karanténlakás elhagyására vonatkozó szabályok, közlekedési, utazási szabályok, illetve az ellenőrzést elősegítő, illetve karanténlakásba történő bejutási szabály

megsértése esetén ötezer forinttól százötvenezer forintig terjedő bírságot szabhat ki.

A második veszélyhelyzet intézkedései

A veszélyhelyzet második alkalommal történő elrendelése

A folyamatosan növekvő napi fertőzési adatok 2020 októberének végére egyértelművé tették, hogy a hatékony védekezés érdekében elkerülhetetlen az újabb veszélyhelyzet elrendelése.⁸⁰

A járványügyi helyzet alakulásának jogi konzekvenciáit a 2020. november 4-én hatályba léptetett veszélyhelyzet jelenítette meg.⁸¹ Ugyanezen a napon megjelentek a később részletezett szigorúbb védelmi intézkedéseket meghatározó rendelkezések, majd az Országgyűlés 2020. november 10-én elfogadta a koronavírus-világjárvány második hulláma elleni védekezésről szóló 2020. évi CIX. Törvényt,⁸² amely még aznap megjelent a Magyar Közlönyben, és másnap hatályba is lépett. A törvénnyel az Országgyűlés az Alaptörvény 53. cikk (3) bekezdése alapján ismét felhatalmazta a Kor-

⁸⁰ A 2020. november 1-jén megjelent tájékoztatás szerint „3878 újabb magyar állampolgárnál mutatták ki az új koronavírus-fertőzést, ezzel 79 199 főre nőtt a hazánkban beazonosított fertőzöttek száma, elhunyt 69 többségében idős, krónikus beteg, így az elhunytak száma 1 819 főre emelkedett. Az aktív fertőzöttek száma 57 302 fő. 4205 koronavírusos beteget ápolnak kórházban, közülük 306-an vannak lélegeztetőgépen.”

Forrás: <https://koronavirus.gov.hu/cikkek/3878-fovel-emelkedett-beazonosított-fertozottek-szama-es-elhunyt-69-kronikus-beteg>

A 2020. november 2-án megjelent tájékoztatás alapján „3 581 újabb magyar állampolgárnál mutatták ki az új koronavírus-fertőzést, ezzel 82 780 főre nőtt a hazánkban beazonosított fertőzöttek száma. Elhunyt 70 többségében idős, krónikus beteg, így az elhunytak száma 1 889 főre emelkedett, 20 476-an pedig már meggyógyultak. Az aktív fertőzöttek száma 60 415 fő. 4 417 koronavírusos beteget ápolnak kórházban, közülük 313-an vannak lélegeztetőgépen.”

Forrás: <https://koronavirus.gov.hu/cikkek/3581-fovel-emelkedett-beazonosított-fertozottek-szama-es-elhunyt-70-kronikus-beteg>

⁸¹ A veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendelet (2021. február 8-ig volt hatályban)

⁸² A kihirdetését követő 90. napon hatályát veszítette, 2021. február 8-ig volt hatályban.

mányt, hogy a veszélyhelyzetben az Alaptörvény 53. cikk (1) és (2) bekezdése szerint hozott kormányrendeletek hatályát e törvény hatályvesztéséig meghosszabbítsa.

Ezzel a jogi aktussal kezdetét vette a második veszélyhelyzet és annak keretében a veszélyhelyzeti rendeletekkel történő szabályozás újabb, jelen tanulmány kéziratának lezárásakor is fennálló időszaka. Említést érdemel ugyanakkor, hogy a veszélyhelyzet mellett fennmaradt a járványügyi készültség jogszabályi elrendelése is, aminek fenntartásáról az eredetileg irányadó hat hónap lejártát követően, 2020. december 17-én rendelkezett a Kormány,⁸³ ezzel 2021. június 18-ig meghosszabbította a járványügyi készültség bevezetéséről szóló 283/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet hatályát. Az újabb meghosszabbítás⁸⁴ eredményeként a jelenleg hatályos szabályozás alapján 2021. december 17-ig áll fenn a járványügyi készültség időszaka.

A szigorított védelmi intézkedések

A veszélyhelyzet kihirdetésének napján, 2020. november 4-én hatályba lépett új védelmi intézkedések⁸⁵ körében a Kormány rendelkezett

- a kijárási korlátozás elrendeléséről (éjfél és reggel 5 óra között külön meghatározott – jellemzően munkavégzéssel összefüggő cél vagy egészségkárosodással, életveszéllyel, súlyos kárral fenyegető helyzet, valamint életvédelmi – cél kivételével mindenki köteles volt a lakóhelyén, a tartózkodási helyén vagy a szálláshelyén tartózkodni);

⁸³ A járványügyi készültség bevezetéséről szóló 283/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet módosításáról szóló 584/2020. (XII. 15.) Korm. rendelet

⁸⁴ A járványügyi készültség bevezetéséről szóló 283/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet módosításáról szóló 343/2021. (VI. 16.) Korm. rendelet

⁸⁵ A veszélyhelyzet idején alkalmazandó további védelmi intézkedésekről 479/2020. (XI. 3.) Korm. rendelet

- tilos volt főszolgáltatásként zeneszolgáltatást nyújtó olyan rendezvényen tartózkodni, amelyen nem kell megváltott ülőhellyel rendelkezni;
- a kulturális vagy sportrendezvény nézőterén a nézők – a páholyok kivételével – csak minden harmadik ülőhelyet foglalhatták el, és a közvetlenül egymás mögötti ülőhelyeken nem ülhettek, azzal, hogy az egymás mellett és a különböző sorokban ülők között is lehetőség szerint 1,5 méteres távolságot kellett biztosítani, a nézők – a kialakított ülőhelyeken kívül is – 1,5 méteres távolságot voltak kötelesek egymástól megtartani;
- a muzeális intézmény, könyvtár, közművelődési intézmény 1,5 méteres védőtávolság betartásával volt látogatható.

A fenti kötelezettségek betartásának ellenőrzése a rendőrség feladatkörébe került, és ha az üzemeltető megszegte az előírásokat, akkor a rendőrség

- a) figyelmeztetést alkalmazhatott,
- b) 100 000 forinttól 1 000 000 forintig terjedő bírságot szabhatott ki,
- c) a helyiséget, területet, intézményt, illetve a helyszínt – a sportrendezvény helyszíne kivételével – legalább egy napra, legfeljebb egy év időtartamra ideiglenesen bezárathatta, vagy
- d) a sportrendezvény esetében elrendelhetette, hogy a helyszínen legalább egy, de legfeljebb tíz sportrendezvényt nézők nélkül, zártkapus formában kell megtartani.

A szankció nem volt alkalmazható, ha a szervező, az üzemeltető, illetve ezek alkalmazottja a jogellenes helyzet felszámolása érdekében a szükséges intézkedéseket megtette, így különösen a jogsértő személyt felszólította a távozásra, és ha a jogsértő személy a felszólításnak nem tett eleget, a rendőrséget értesítette. Ha a kötelezett a szükséges intézkedéseket csak részben tette meg, a rendőrség a jogkövetkezmények alkalmazásánál az

üzemeltető által a jogszerű állapot helyreállítására tett intézkedéseket kötelesek volt figyelembe venni.

A védelmi intézkedést megszegő személyeket szabálysértési szankció fenyegette, a már ismertetett módon a pénzbírság összege ötezer forinttól ötszázezer forintig, a helyszíni bírság összege ötezer forinttól százötvenezer forintig, ismételt elkövetés esetén kétszázezer forintig terjedt.

A Kormány döntött arról is, hogy a helyi közutak, a helyi önkormányzat tulajdonában álló közforgalom elől el nem zárt magánutak, terek, parkok és egyéb közterületek, valamint az országos közutak, az állam tulajdonában álló közforgalom elől el nem zárt magánutak, terek, parkok és egyéb közterületek várakozási területeinek járművel történő, várakozási célú használatáért várakozási díjat nem kellett fizetni.

A Kormány arról is döntött, hogy a járványügyi készültségi időszak szabályai – így például a maszkviselés szabályai – a veszélyhelyzet idején is fennmaradnak.

Az ismertetett szabályozást gyorsan felváltotta az új védelmi intézkedéseket meghatározó új rendelet,⁸⁶ amely 2020. november 11-én lépett hatályba. A tovább szigorított szabályozás elemei:

- este 8 óra és reggel 5 óra között kijárási tilalom lépett életbe (szűk körben, így különösen munkavégzés esetén lehetett mentesülni);
- minden gyülekezés tilos volt;
- az éttermek vendéget nem fogadhattak, vendégek ott csak az étel elvitele céljából tartózkodhattak;
- az üzletek – a gyógyszertárak és a benzinkutak kivételével – reggel 5 órától este 7 óráig maradhattak nyitva;
- a szállodák turistákat nem, csak üzleti, gazdasági vagy oktatási célból érkezett vendégeket fogadhattak;
- minden rendezvény megtartása tilos volt, ideértve a kulturális eseményeket, valamint a karácsonyi vásárokat, ugyanakkor a vallási

⁸⁶ A veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről szóló 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet

közösségek szertartásai a vallási közösség döntése szerint voltak megtarthatók;

- a sportmérkőzéseket zárt kapuk mögött kellett megtartani, az egyéni szabadtéri sportok gyakorlása engedélyezett maradt, a versenyszerűen sportolók ezen tevékenységükben ugyanakkor nem voltak korlátozhatók;
- a szabadidős létesítmények használata tilos lett, beleértve a fitness-termeket, fedett uszodákat, múzeumokat, könyvtárakat, mozikat, állatkerteket;
- a bölcsődék, az óvodák és az általános iskolák a 8. osztályig „nyitva tarthattak”, az iskolák a középfokú oktatásban 9. osztálytól digitális munkarendben működtek, az egyetemek és főiskolák digitális munkarendre tértek át;
- magán- és családi rendezvények 10 főig voltak megtarthatók, természetesen legfeljebb 50 fő vehetett részt, esküvők lakodalom nélkül voltak megtarthatók, és azon csak meghatározott személyek vehettek részt;
- a maszkviseléssel és távolságtartással kapcsolatosan már bevezetett szabályok érvényesek maradtak, azzal, hogy a 10 000 főnél nagyobb településeken a polgármesterek közterületeken kötelezővé teheték a maszkviselést.

A korábbiakhoz hasonlóan az új szabályozás szerint a Magyar Honvédség támogatta a veszélyhelyzettel összefüggő rendvédelmi intézkedések végrehajtása során a rendőrséget, ennek során – önállóan vagy a rendőrséggel együtt – ellátta egyes kijelölt létesítmények őrzését, védelmét, közreműködött a veszélyhelyzeti védelmi intézkedések ellenőrzésében és közterületi járőrszolgálatot látott el.

A védelmi intézkedések betartását a rendőrség a Magyar Honvédség közreműködésével ellenőrizte, és ha a rendeletben a szervező vagy az üzemeltető, illetve ezek alkalmazottja részére meghatározott védelmi intézkedések megszegéséről szerzett tudomást, úgy

- a) 100 000 forinttól 1 000 000 forintig terjedő bírságot szabhatott ki,
- b) a helyiséget, területet, intézményt, illetve a helyszínt legalább egy napra, legfeljebb egy év időtartamra ideiglenesen bezárathatta.

A fenti jogkövetkezmények nem voltak alkalmazhatók, ha a szervező, az üzemeltető, illetve alkalmazottja a jogellenes helyzet felszámolása érdekében a szükséges intézkedéseket megtette, ha pedig csak részben tette meg, a rendőrség a jogkövetkezmények alkalmazásánál azt köteles volt figyelembe venni.

A kereskedelmi üzletekre, vendéglátó helyekre, szálláshelyekre és szabadidős létesítményekre vonatkozó védelmi intézkedések megszegése miatt a rendőrség 2020. december 31-ig az üzemeltetőkkel szemben 42 esetben bírságot és 107 esetben döntött az üzlet bezárásáról.⁸⁷

A védelmi intézkedést megszegő személyek magatartására a jogalkotó – a korábbi szabályozáshoz hasonlóan – a szabálysértési felelősség megállapítását helyezte kilátásba. A pénzbírság összege ötezer forinttól ötszáz-ezer forintig, a helyszíni bírság összege ötezer forinttól százötvenezer forintig, a szabálysértés ismételt elkövetése esetén kétszáz-ezer forintig terjedt.

Az alkalmazott szankciók száma és összetétele jól illusztrálja az ezzel kapcsolatos tevékenység nagyságrendjét és a differenciált szankcionálási gyakorlatot. 2020 végéig összesen a tömegközlekedési eszközön a maszkviselés szabályainak megszegése miatt a rendőrség 748 alkalommal figyelmeztetést alkalmazott, 212 fővel szemben helyszíni bírságot szabott ki, és 277 esetben szabálysértési feljelentést tett. A közterületi maszkviselés szabályainak megszegése miatt 2 964 figyelmeztetésre, 5 024 fővel szemben helyszíni bírságot, 3 645 esetben szabálysértési feljelentésre került sor. Egyéb zárt helyen a maszkviselés szabályainak megszegése miatt 1 574 figyelmeztetés, 1 483 helyszíni bírságot és 987 szabálysértési feljelentés, a kijárási tilalom megszegése miatt 1 314 figyelmeztetés, 9 920

⁸⁷ Az ORFK Rendészeti Főigazgatóság által vezetett statisztika alapján.

helyszíni bírság kiszabás és 7 876 szabálysértési feljelentés történt. A nyilvános helyen gyülekezés, csoportosulás és csapatsport végzése miatt 15 figyelmeztetés, 92 helyszíni bírságolás és 171 szabálysértési feljelentés alkalmazására került sor.⁸⁸

A Kormány 2020. november 18-i hatályba lépéssel rendelkezett⁸⁹ a koronavírus-világjárvány második hulláma elleni védekezésről szóló 2020. évi CIX. törvény hatályvesztéséig a veszélyhelyzeti rendkívüli intézkedések hatályának meghosszabbításáról, majd 2020. november 24-étől bevezette a 65. életévét betöltött személyek vásárlási időszávját,⁹⁰ ami alapján az érintettek hétfőtől péntekig 9.00 óra és 11.00 óra közötti időben, szombaton és vasárnap 8.00 óra és 10.00 óra közötti időben látogathatták az élelmiszerüzleteket, drogériákat és a gyógyszertárakat, mely időszávban ezeken a helyeken az ott foglalkoztatottak kivételével más nem tartózkodhatott.

Az üzletekben dolgozók számára a munkáltató 2020. december 3-ától olyan szünetet biztosíthatott, amely során mellőzhették a maszk használatát.⁹¹

A Kormány 2020. december 9-én rendelkezett a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről szóló 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet hatályának a 2011. január 11-ig történő meghosszabbításáról.⁹²

A védett vásárlási időszáv – Kormány ezzel ellentétes döntéséig történő – felfüggesztése 2020. december 12-én lépett hatályba.⁹³

⁸⁸ Az ORFK Rendészeti Főigazgatóság által vezetett statisztika alapján.

⁸⁹ A 2020. november 4-én kihirdetett veszélyhelyzettel összefüggő rendkívüli intézkedések hatályának meghosszabbításáról szóló 505/2020. (XI. 17.) Korm. rendelet

⁹⁰ A veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről szóló 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet módosításáról szóló 513/2020. (XI. 23.) Korm. rendelet

⁹¹ Az egyes veszélyhelyzeti kormányrendeletek módosításáról szóló 552/2020. (XII. 2.) Korm. rendelet

⁹² A védelmi intézkedések alkalmazhatóságának meghosszabbításáról szóló 569/2020. (XII. 9.) Korm. rendelet

⁹³ A védett vásárlási időszáv felfüggesztéséről szóló 576/2020. (XII. 11.) Korm. rendelet

A maszkviselést érintő következő rendelkezés 2020. december 16-án lépett hatályba, amely alapján nem volt köteles a tömegközlekedési eszköz vezetője maszkot viselni a tömegközlekedési eszköz zárt kialakítású vezetőfülkéjében.⁹⁴

A védelmi intézkedések sorában a szilveszteri tűzijátékok korlátozása volt a következő intézkedés,⁹⁵ majd a Kormány szintén rövid időszakra rendelkezett a kijárási tilalom átmeneti enyhítéséről, így december 24-én este 8 óra és december 25-én reggel 5 óra között megengedett volt a lakóhely, a tartózkodási hely vagy a szálláshely elhagyása.⁹⁶ Rövid ideig volt hatályos az az intézkedés is, amely szerint 2020. december 24-től 2021. január 3-ig azokon a közterületeken is tilos volt szeszesitalt fogyasztani, ahol ezt más jogszabály nem tiltotta.⁹⁷

A veszélyhelyzet ismételt elrendelése

A veszélyhelyzeti jogalkotáshoz kapcsolódóan a koronavírus-világjárvány második hulláma elleni védekezésről szóló 2020. évi CIX. törvény arra adott felhatalmazást a Kormánynak, hogy a veszélyhelyzetben az Alaptörvény 53. cikk (1) és (2) bekezdése szerinti kormányrendeletek hatályát 2021. február 7-éig meghosszabbítsa, és ez a törvény maga is hatályát veszítette 2021. február 7-én. A Kormány a fentiekre figyelemmel a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendelet szerint Magyarország egész területére kihirdetett veszélyhelyzetet megszüntette.⁹⁸

⁹⁴ A veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről szóló 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet módosításáról szóló 583/2020. (XII. 15.) Korm. rendelet

⁹⁵ A pirotechnikai termékek forgalmazásának és felhasználásának év végi korlátozásáról szóló 587/2020. (XII. 16.) Korm. rendelet

⁹⁶ A karácsonyi időszak védelmi intézkedéseiről szóló 624/2020. (XII. 21.) Korm. rendelet

⁹⁷ A közterületen történő szeszesital fogyasztás év végi korlátozásáról szóló 656/2020. (XII. 23.) Korm. rendelet

⁹⁸ A veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendelettel kihirdetett veszélyhelyzet megszüntetéséről 26/2021. (I. 29.) Korm. rendelet

Tekintettel ugyanakkor arra, hogy a veszélyhelyzet kihirdetését megalapozó körülmények továbbra is fennálltak, a Kormány 2021. február 8-ától ismételten veszélyhelyzetet hirdetett ki, egyúttal pedig a 2021. február 8-ától fennálló veszélyhelyzet idejére is elrendelte a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendelettel kihirdetett veszélyhelyzet során kiadott egyes kormányrendeletek újbóli hatálybalépését, illetve alkalmazhatóságát.⁹⁹

Ezzel a különleges jogrend – a veszélyhelyzet – 2020. november 4-e óta folyamatosan fennállt, és a szabályozási folyamatosság is biztosított volt, mindaddig, amíg az Országgyűlés 2021. február 22-én elfogadta a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló 2021. évi I. törvényt, amely felhatalmazást adott a Kormánynak, hogy az Alaptörvény 53. cikk (1) és (2) bekezdése szerinti kormányrendeletek hatályát 2021. május 23-áig meghosszabbítsa.

A Kormány a felhatalmazással élve a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló 2021. évi I. törvény hatályvesztésének időpontjáig, 2021. május 23-ig meghosszabbította a veszélyhelyzeti korm. rendeletek hatályát.¹⁰⁰

Tekintettel arra, hogy a járványügyi helyzet 2021. május 23-áig sem javult olyan mértékben, ami lehetővé tette volna a veszélyhelyzetben alkalmazható intézkedések mellőzését, az Országgyűlés elfogadta és 2021. május 21-én megjelent a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló 2021. évi I. törvény módosításáról szóló 2021. évi XL. törvény (2021. május 22-én lépett hatályba). Ez rendelkezett arról, hogy a hivatkozott törvény a 2021. évi őszi országgyűlési ülés első ülésnapját követő 15. napon veszti hatályát, amely időponthoz igazodik a veszélyhelyzet fenntartásának időtartama, ugyanakkor a törvény nem érinti a Kormány azon jogkörét, hogy a veszélyhelyzetet a 2021. évi őszi országgyűlési ülés első ülésnapját követő 15. napot megelőzően megszüntesse.

⁹⁹ A veszélyhelyzet kihirdetéséről és a veszélyhelyzeti intézkedések hatálybalépéséről szóló 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet

¹⁰⁰ A 2021. február 8. napjával kihirdetett veszélyhelyzettel összefüggő rendkívüli intézkedések hatályának meghosszabbításáról szóló 80/2021. (II. 22.) Korm. rendelet

A folyamatos enyhítések ellenére sem volt lehetséges valamennyi védelmi intézkedés megszüntetése, ezért a Kormány rendelkezett¹⁰¹ azon kormányrendeletek hatályának meghosszabbításáról, amelyek fenntartása indokolt volt.

A járványügyi veszélyhelyzet fenntartásával párhuzamosan továbbra is fennmaradt a járványügyi készültség, az a járványügyi készültség bevezetéséről szóló 283/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet hatályának meghosszabbításával¹⁰² 2021. december 17-ig tartott.

A jogalkotó ugyanakkor már megkezdte a szabályozás felkészítését a járványügyi veszélyhelyzet megszűnését követő időszakra, ennek érdekében fogadta el az Országgyűlés a veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvényt, amely a 319. § (2) bekezdésben foglalt kivétellel a 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzet megszűnésekor lép hatályba. A törvényhez fűzött indokolás szerint ugyanis az Alaptörvény 53. cikk (4) bekezdése szerint a Kormánynak az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdése szerinti rendelete a veszélyhelyzet megszűnésével hatályát veszti, de a jogbiztonság követelménye megkívánja, hogy a veszélyhelyzet megszűnése és a veszélyhelyzeti kormányrendeletek hatályvesztése ne történjen meg megfelelő átmeneti rendelkezések megalkotása nélkül. A cél ezért az, hogy a veszélyhelyzeti jogalkotás által érintett tárgykörökben az Országgyűlés a jogbiztonság érvényesülése érdekében a veszélyhelyzet idején létrejött jogviszonyokat, illetve jogi várományokat úgy szabályozza, hogy a szabályozási átmenet egyértelműen és kiszámíthatóan biztosított legyen, és a szabályozási környezet változatlan-sága törvényben garantált legyen.

¹⁰¹ A 2021. február 8. napjával kihirdetett veszélyhelyzettel összefüggő rendkívüli intézkedések hatályának újbóli meghosszabbításáról szóló 271/2021. (V. 21.) Korm. rendelet

¹⁰² A járványügyi készültség bevezetéséről szóló 283/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet módosításáról szóló 343/2021. (VI. 16.) Korm. rendelet

A védelmi intézkedések alakulása a harmadik veszélyhelyzet időszakában

A járványügyi helyzet alakulására figyelemmel a Kormány a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről szóló 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet rendelkezéseinek alkalmazását 2021. március 16-ig meghosszabbította.¹⁰³

Az egyre súlyosabb járványügyi helyzetre figyelemmel a Kormány 2021. március 22-ig terjedő időtartamra döntött a védelmi intézkedések ideiglenes szigorításáról. A 2021. március 8-án hatályba lépett szabályozás¹⁰⁴ előírta, hogy

- nyilvános helyen mindenki köteles a szociális érintkezést a legszűkebb körre korlátozni, másoktól lehetőség szerint legalább 1,5 méter távolságot tartani;
- az egyéni szabadidős sporttevékenység kivételével a települések belterületén mindenki köteles maszkot viselni;
- külterületen, illetve a települések belterületén található parkok, arborétumok és erdők nyitva maradnak;
- a napi fogyasztási cikket értékesítő élelmiszer- vagy egyéb üzlet kivételével az ott foglalkoztatottakat leszámítva tilos az üzletben tartózkodni;
- 2021. március 8-án a virágboltok még kinyithattak;
- a személyes megjelenést igénylő szolgáltatás céljára szolgáló helyiség vagy helyszín – a rendeletben meghatározott kivétellel – köteles zárva tartani;
- tilos a játékkaszinó, illetve a kártyaterem látogatása;
- a szálláshelyen tartózkodás szabályai nem változnak;
- az oktatási intézmények digitális munkarendben működnek;

¹⁰³ A veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről szóló 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet módosításáról szóló 85/2021. (II. 27.) Korm. rendelet

¹⁰⁴ A védelmi intézkedések ideiglenes szigorításáról szóló 104/2021. (III. 5.) Korm. rendelet

- a közigazgatásban foglalkoztatott személyek a munkájukat a munkavégzés rendes helyétől eltérően, a lakó-, illetve tartózkodási helyükön, saját eszközeikkel végzik, munkahelyen történő munkavégzés azok számára volt elrendelhető, akiknek ez feltétlenül szükséges (különösen a védekezésben részt vevők, és akiknek az elvégzendő munka jellege a lakó-, illetve tartózkodási helyükön történő munkavégzést nem teszi lehetővé).

A Kormány a gazdaság szereplőit is felkérte arra, hogy törekedjenek a gazdaság működtetése során az otthoni munkavégzés alkalmazására.

A szabályozás szigorítása ismét számos jogalkalmazási kérdést vetett fel. Ilyen volt például, hogy a szépségipari szolgáltató az üzletének bezárását követően ezen szolgáltatás nyújtását a saját lakásában folytatja-e, amire a válasz nemleges volt, figyelemmel arra a rendelkezésre, amely szerint a személyes megjelenést igénylő szolgáltatás céljára szolgáló helyiség vagy helyszín köteles volt zárva tartani. Zárva kellett maradniuk a könyvelő irodáknak és a piacok területén működő ruházati boltoknak is, azonban a piac területén nemcsak a napi fogyasztási cikkek voltak árusíthatók, hanem más ott jogszerűen forgalmazható áruk is.

Visszatérő kérdés volt, hogy amennyiben egy fő profil szerint más terméket árusító üzlet napi fogyasztási cikket is forgalmaz, úgy nyitva tarthat-e, amire viszont pozitív válasz volt adható. Az illatszert, drogériai terméket árusító fodrász, solárium, műkörmös nyitva lehetett, de természetesen az alapszolgáltatását nem nyújthatta, csak a preferált termékeket árusíthatta. A preferált tevékenységként megjelölt munkavégzés, hivatásbeli kötelezettség, a gazdasági, mezőgazdasági és erdészeti tevékenység elvégzéséhez nélkülözhetetlen anyagokat forgalmazó üzlet fogalmába a fegyverboltok, munkaruházati üzletek beilleszthetők voltak.

A 2021. március 20-án hatályba lépett Korm. rendelettel¹⁰⁵ a Kormány a védelmi intézkedéseket további egy hétig fenntartotta, ezért 2021. március 29-ig a szigorított védelmi intézkedések hatályának meghosszabbításáról rendelkezett, és a határellenőrzést is ezen időpontig meghosszabbította.

A 2021. március 27-én megjelent újabb Korm. rendelet¹⁰⁶ a szigorított védelmi intézkedések hatályát 2021. április 8. napjáig fenntartotta, és a határellenőrzést is ezen időpontig meghosszabbította (a digitális oktatásra vonatkozó rendelkezéseket viszont 2021. április 19-ével hatályon kívül helyezte).

A szigorításra irányuló előírásokban a várt egyértelmű trendforduló 2021. március 27-én érkezett el, amikor megjelent az enyhítést a kettőmillió-ötszázezredik védőoltás időpontjához kötő szabályozás,¹⁰⁷ rendelkezve arról, hogy ennek dátumáról a belügyminiszter tesz közzé határozatot. Maga az enyhítés 2021. április 7-én lépett hatályba, a Magyar Közlöny 58. számában megjelent a védelmi intézkedések lépcsőzetes feloldásának első fokozatáról szóló 144/2021. (III. 27.) Korm. rendelet 2. alcíme, 3. alcíme, 13. §-a és 14. §-a hatálybalépéséről szóló 1/2021. (IV. 6.) BM határozat, amely szerint *„a kettőmillió-ötszázezredik védőoltás első dózisa beadása, mint hatálybalépési feltétel 2021. április 6-án bekövetkezett.”*

A várt enyhítések az alábbiak szerint alakultak:

- a kijárási tilalom este 10 óra és reggel 5 óra közötti időszakra módosult;
- az üzletek kötelező zárva tartási időszaka este 9.30 óra és reggel 5 óra közötti időszakra változott;

¹⁰⁵ A védelmi intézkedések egy héttel történő meghosszabbításáról szóló 133/2021. (III. 19.) Korm. rendelet

¹⁰⁶ A védelmi intézkedések meghosszabbításáról szóló 143/2021. (III. 27.) Korm. rendelet

¹⁰⁷ A védelmi intézkedések lépcsőzetes feloldásának első fokozatáról szóló 144/2021. (III. 27.) Korm. rendelet

- a szolgáltatásokkal kapcsolatos ideiglenes védelmi intézkedések megszűntek;
- a tíz négyzetméteres vagy ennél kisebb vásárlótérrel rendelkező üzlet vásárlóterében egy időben egy vásárló tartózkodhatott;
- a tíz négyzetmétert meghaladó vásárlótérrel rendelkező üzletben egy időben legfeljebb tíz négyzetméterenként egy vásárló tartózkodhatott;
- üzlet üzemeltetője, illetve vezetője köteles volt gondoskodni arról, hogy a bejutásra várakozók egymástól 1,5 méteres távolságot tartsanak, a kézfertőtlenítés folyamatosan biztosított legyen, az üzletben a felületek és a bevásárláshoz használt eszközök fertőtlenítése folyamatosan megtörténjen;
- vásárlótérrel nem rendelkező üzlet akkor tarthatott nyitva, ha gondoskodott arról, hogy a várakozók egymástól 1,5 méteres távolságot tartsanak.

Az új szabályok betartását a rendőrség, illetve a kormányhivatalok ellenőrizték.

A következő jogi aktussal a Kormány a védelmi intézkedéseket és a határellenőrzés ideiglenes visszaállítását 2021. április 19. napjáig fenntartotta.¹⁰⁸

A következő enyhítés feltétele a hárommillió-ötszázezredik védőoltás első dózisének beadása volt. Az ennek napját követő naptól irányadó újabb szabályozás 2021. április 15-én jelent meg,¹⁰⁹ és 2021. április 24-étől¹¹⁰ le-

¹⁰⁸ A védelmi intézkedések meghosszabbításáról szóló 166/2021. (IV. 7.) Korm. rendelet

¹⁰⁹ A védelmi intézkedések lépcsőzetes feloldásának második fokozatára tekintettel a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedéseket szabályozó kormányrendeletek módosításáról szóló 175/2021. (IV. 15.) Korm. rendelet

¹¹⁰ A védelmi intézkedések lépcsőzetes feloldásának második fokozatára tekintettel a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedéseket szabályozó kormányrendeletek módosításáról szóló 175/2021. (IV. 15.) Korm. rendelet 1. §-a és 3-5. §-a hatálybalépéséről, valamint az egyes veszélyhelyzeti intézkedésekről szóló 176/2021. (IV. 15.) Korm. rendelet hatálybalépéséről szóló 2/2021. (IV. 23.) BM határozat

hetett alkalmazni. Az új szabályok értelmében a vendéglátó üzlet kerthelyiségében vagy teraszán reggel 5 óra és este 9.30 óra között a tartózkodás és a megrendelt étel, illetve ital elfogyasztása megengedett lett, a vendég pedig nem volt köteles maszkot viselni. A Kormány egyúttal rendelkezett a határellenőrzés ideiglenes visszaállításának 2021. május 23-ig történő meghosszabbításáról.

Új szabályozási elemet jelentett a vendéglátó üzletek előtti közterületek használatára vonatkozó rendelkezés,¹¹¹ ami szintén a hárommillió-öttszázezredik védőoltás első dózisa beadásának napját követő napon lépett hatályba. A tanulmány lezárásakor is hatályos szabályozás alapján a használó a közterületnek a közterülethez közvetlenül csatlakozó vendéglátó üzlet előtti részét terasz működtetése céljából az épülethatára szélességében használhatja. A használó felelős azért, hogy a közterület közlekedésre szánt területén biztosított legyen a zavartalan közúti és gyalogos közlekedés, ennek ellenőrzésére és intézkedés megtételére pedig a rendőrség jogosult. A szabályokat első alkalommal megszegő használót – ha felszólításra a közlekedés akadályoztatását megszünteti – a rendőr figyelmezteti a kötelezettségének betartására, ha a használó az akadályt a rendőr felszólítására nem szünteti meg, vagy a közúti és gyalogos közlekedés akadályozása jelentős, a rendőrség az üzemeltetővel szemben pénzbírságot szab ki vagy a vendéglátó üzletet ideiglenesen bezárhatja.

Az enyhítés újabb lépcsőjeként 2021. április 24-étől a kijárási tilalom kezdete este 11 órára módosult,¹¹² majd 2021. április 26-án megjelent a védelmi intézkedések lépcsőzetes feloldásának harmadik fokozatára irányadó

¹¹¹ Az egyes veszélyhelyzeti intézkedésekről szóló 176/2021. (IV. 15.) Korm. rendelet

¹¹² A kijárási tilalom kezdetének este 11 órára történő módosításáról szóló 191/2021. (IV. 23.) Korm. rendelet

szabályozás,¹¹³ amely a négymilliomodik védőoltás első dózisa beadásának napját követő napon – 2021. május 1-jén – lépett hatályba.¹¹⁴ A főbb módosítási elemek:

- a koronavírus elleni védettség igazolása a védettségi igazolvány bemutatásával történik, a védettség tényének ellenőrzése a helyiség üzemeltetőjének, a szolgáltatás nyújtójának a feladata;
- a kijárási tilalom kezdetének időpontja este 11 órától éjfélre módosul;
- az üzletekben este 11 óráig lehetséges a vásárlás;
- a vendéglátó üzletek este 11 óráig tarthatnak nyitva, azok belső tere a védett személyeknek megnyílik, a szülők, családtagok a gyerekeket magukkal vihetik, a vendéglátó üzletek belső tereiben maszk viselésére nem kötelesek;
- a védett személyek és gyermekeik a szállodákban ismét megszállhattak;
- a 2020 novemberében bezárt szabadidős létesítmények (így különösen állatkertek, vadasparkok, múzeumok, színházak, mozik, könyvtárak) a védett személyeknek és a felügyeletük alatt lévő kiskorúaknak újra látogathatók;
- a védett személyek látogathatják az uszodákat, az edző- és fitness-termeket, sportlétesítményeket;
- a sportrendezvényeken és este 11 óráig a kulturális eseményeken részt vehetnek a védett személyek és a felügyeletük alatt lévő kiskorú nézők;

¹¹³ A védelmi intézkedések lépcsőzetes feloldásának harmadik fokozatára tekintettel a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedéseket szabályozó kormányrendeletek módosításáról szóló 194/2021. (IV. 26.) Korm. rendelet

¹¹⁴ A védelmi intézkedések lépcsőzetes feloldásának harmadik fokozatára tekintettel a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedéseket szabályozó kormányrendeletek módosításáról szóló 194/2021. (IV. 26.) Korm. rendelet hatálybalépéséről, valamint a védelmi intézkedések lépcsőzetes feloldásának harmadik fokozata kapcsán a sportrendezvényekre vonatkozó egyes szabályokról szóló 202/2021. (IV. 29.) Korm. rendelet hatálybalépéséről szóló 3/2021. (IV. 30.) BM határozat alapján hatályba lépett 2021. május 1-jén.

- egyes helyeken a nem védett dolgozók továbbra is maszkot viselnek;
- fennmaradnak a magán- és családi rendezvényeket érintő korlátozások;
- a közterületen, tömegközlekedésben, üzletekben továbbra is kötelező a maszkhasználat, továbbá kerülendő a csoportosulás és tilos a gyülekezés.

A 2021. április 29-én megjelent külön rendelet¹¹⁵ a jégpályákat, az uszodákat, az edző- és fitnesztermeket és a sportlétesítményeket – a sportrendezvényen való részvétel vagy a felkészülés céljából – a versenyszerűen sportoló tizennyolcadik életévét betöltött személy és az őt felkészítő sportszakember számára látogathatóvá tette. A hatályba lépés napja szintén a negyemmilliomodik védőoltás első dózisa beadásának napját követő nap.

Szintén 2020. május 1-jén lépett hatályba az a 2021. április 30-án megjelent szabály,¹¹⁶ amely alapján Magyar Horgászkartyával rendelkező védett személy a kijárási tilalom időszakában jogosult horgászati tevékenység végzése céljából a halgazdálkodási vízterület és haltermelési létesítmény területén, valamint azok partján tartózkodni.

A védettségi igazolvánnyal rendelkezők – védett személyek – számára igénybe vehető szolgáltatások körének bővülése jelentősen emelte az igazolványokkal visszaélés kockázatát. Erre reagálva a Kormány a védettségi igazolvánnyal visszaélést minősített közokirat-hamisításként rendelte szankcionálni.¹¹⁷

A 2021. május 10-én hatályba lépett módosítás¹¹⁸ alapján

¹¹⁵ A védelmi intézkedések lépcsőzetes feloldásának harmadik fokozata kapcsán a sportrendezvényekre vonatkozó egyes szabályokról szóló 202/2021. (IV. 29.) Korm. rendelet

¹¹⁶ A veszélyhelyzet ideje alatt alkalmazandó horgászatra vonatkozó speciális szabályokról szóló 214/2021. (IV. 30.) Korm. rendelet

¹¹⁷ A védettségi igazolvánnyal való visszaélés elleni fellépésről szóló 220/2021. (V. 1.) Korm. rendelet

¹¹⁸ A védelmi intézkedések lépcsőzetes feloldásának negyedik fokozatára tekintettel a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedéseket szabályozó kormányrendeletek módosításáról szóló 233/2021. (V. 6.) Korm. rendelet

- a jégpályák, az uszodák, az edző- és fitnesztermek és a sportlétesítmények látogathatók lettek testnevelés óra, sportszakkör vagy sportoktatás keretében a gyermekek, illetve a tanulók számára;
- hatályukat veszítették az üzletek nyitva tartásával kapcsolatos ideiglenes védelmi intézkedések, a közigazgatásban és a gazdasági szereplők esetében a távmunka végzésére felhívó rendelkezések.

A tanév végéhez közeledve a Kormány döntött arról, hogy a ballagási rendezvény a köznevelési intézmény, illetve a szakképző intézmény nyitott, épületen kívüli területein 2021. május 25-ét követően megszervezhető.¹¹⁹

A védelmi intézkedések kivezetésének következő ütemét a Kormány az ötmilliomodik védőoltás első dózisa beadásának napjához kötötte. Az erről szóló szabályozás¹²⁰ főbb elemei alapján

- a kijárási tilalom megszűnik;
- az üzletek, vendéglátó üzletek és más helyszínek kötelező zárási időpontja megszűnik;
- eltörlésre kerül a kötelező közterületi maszkviselési kötelezettség;
- szabad a sport a közterületeken;
- magán- és családi rendezvény legfeljebb 50 fő részvételével, lakodalom legfeljebb 200 fő részvételével korlátozás nélkül tartható;
- szállodában vagy étteremben tartott magán- és családi rendezvény esetén az üzemeltető köteles gondoskodni a résztvevők elkülönítéséről;
- egyéb zárt téri rendezvény csak védettségi igazolvánnyal látogatható;

¹¹⁹ A 2021. évi ballagási rendezvények megtartásának feltételeiről szóló 250/2021. (V. 17.) Korm. rendelet

¹²⁰ A védelmi intézkedések lépcsőzetes feloldásának ötödik fokozatára tekintettel a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedéseket szabályozó kormányrendeletek módosításáról szóló 264/2021. (V. 21.) Korm. rendelet

- egyéb szabadtéri rendezvény legfeljebb 500 fő részvételével korlátozás nélkül tartható (gyűlés is), 500 fő felett csak védett személyek vehetnek részt;
- a zenés, táncos rendezvény csak védettségi igazolvánnyal látogatható;
- 16–18 éves korosztályba tartozó védettségi igazolvánnyal rendelkező személy védett személy felügyelete nélkül járhat étterembe, moziba.

Az új szabályozás 2021. május 23-án lépett hatályba.¹²¹

A nyár közeledtével sürgetővé vált azon szabályok meghatározása, amelyek az UEFA EURO 2020 labdarúgó Európa-bajnokság mérkőzéseire történő belépés, illetőleg az ebből a célból történő beutazás esetére voltak alkalmazhatóak.¹²² A szabályozás alapján a magyar állampolgársággal nem rendelkező személy nézőként a mérkőzés helyszínére és a szurkolói zónába abban az esetben is beléphetett, ha a belépés előtt 72 órán belül elvégzett vizsgálat alapján negatív teszttel rendelkezett.

A következő sajtós igényt kielégítő könnyítés 2021. június 14-én lépett hatályba, és rendelkezett az ötezer főnél nem nagyobb lakónépességű település önkormányzata által szabadtéren, egy időben legfeljebb ezeröttszáz fő részvételével megrendezett falunap megtartásának speciális szabályairól.¹²³

¹²¹ A védelmi intézkedések lépcsőzetes feloldásának ötödik fokozatára tekintettel a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedéseket szabályozó kormányrendelet módosításáról szóló 264/2021. (V. 21.) Korm. rendelet hatálybalépéséről szóló 4/2021. (V. 22.) BM határozat

¹²² Az egyes labdarúgó mérkőzések megrendezésére vonatkozó eltérő szabályokról szóló 288/2021. (V. 28.) Korm. rendelet, valamint az UEFA EURO 2020 labdarúgó Európa-bajnokság hivatalos szurkolói zónájának kijelöléséről szóló 5/2021. (V. 28.) MvM rendelet

¹²³ A veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről szóló 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet falunap megrendezésével összefüggő módosításáról szóló 313/2021. (VI. 8.) Korm. rendelet

Könnyítés történt a zenés, táncos rendezvények kapcsán is, azokon védett személy felügyelete alatt tizenhét év életét be nem töltött személy is részt vehetett.¹²⁴

A sportrendezvényekre vonatkozó könnyítések következő lépése¹²⁵ az autóversenyeket érintette, a 2021. június 14-étől hatályos szabályozás alapján a FIA ETRC Kamion Európa-bajnokság, a Formula-1 Magyar Nagydíj 2021 és a FIA WTCR Túraautó-világkupa futamaira érkező nézők abban az esetben is beléphettek, ha a belépés előtt 72 órán belül elvégzett negatív teszttel rendelkeztek.

Szintén a részben hazai rendezésű Labdarúgó Európa-bajnokságra figyelemmel született rendelkezés¹²⁶ szerint nem minősül rendezvénynek a versenyrendszerben szervezett verseny vagy mérkőzés közterületen elhelyezett kivetítőn történő közvetítése, a szolgáltatásnyújtásra a vendéglátó üzlet kerthelyiségére vagy teraszára vonatkozó rendelkezéseket kellett alkalmazni.

A 2021. június 19-én hatályba lépett jogszabály-módosítás hatályon kívül helyezte a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről szóló Korm. rendelet¹²⁷ nevelési, oktatási intézményekre vonatkozó védelmi intézkedéseire irányadó szabályait, majd rendelkezés történt arról is, hogy a felsőoktatási intézmény által szervezett diplomaátadó rendezvény és a felsőoktatási intézmény tisztavató ünnepsége megtartható.¹²⁸

¹²⁴ A veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről szóló 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet zenés, táncos rendezvények megrendezésével összefüggő módosításáról szóló 314/2021. (VI. 8.) Korm. rendelet

¹²⁵ Az egyes autóversenyek megrendezésére vonatkozó eltérő szabályokról szóló 329/2021. (VI. 10.) Korm. rendelet

¹²⁶ A veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről szóló 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet rendezvényeket érintő módosításáról szóló 335/2021. (VI. 11.) Korm. rendelet

¹²⁷ Az egyes veszélyhelyzeti kormányrendeleteknek a nevelési, oktatási intézményeket érintő módosításáról szóló 346/2021. (VI. 18.) Korm. rendelet

¹²⁸ A felsőoktatási intézmény diplomaátadó és tisztavató rendezvénye veszélyhelyzet idején történő megtartásának szabályairól szóló 351/2021. (VI. 24.) Korm. rendelet

A járvány előtti megszokott élethez történő visszatéréshez vezető jelentős lépés volt a védelmi intézkedések lépcsőzetes feloldásának hatodik fokozatában meghozott intézkedések elfogadása, amit a Kormány az ötmillió-ötszázezredik védőoltás első dózisa beadásához kötött.¹²⁹ A 2021. június 30-án megjelent, majd 2021. július 3-án hatályba lépett¹³⁰ rendelkezések alapján

- közterületen és tömegközlekedési eszközökön megszűnt a maszkviselési kötelezettség;
- védettségi igazolvány nélkül is be lehet menni a vendéglátó üzletekbe, szálláshelyekre, szabadidős létesítményekbe és az előreválasztott ülőhelyes nézőtérrel megrendezett kulturális rendezvényekre, előadásokra;
- a családi események, magánrendezvények esetén az 50 fős létszámkorlátozás 100 főre, lakodalom esetén a 200 fős létszámkorlátozás 400 főre emelkedik;
- megszűntek az üzletekre vonatkozó korlátozások (a távolságtartási szabály és a négyzetméter alapú létszámkorlátozás);
- a kaszinókra vonatkozó korlátozások is megszűntek;
- a sportrendezvények, a zenés, táncos rendezvények és a zárt térben vagy 500 főt meghaladó résztvevői létszámmal szabadtéren tartott egyéb rendezvényeknél nem történt enyhítés.

¹²⁹ A védelmi intézkedések lépcsőzetes feloldásának hatodik fokozatára tekintettel a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedéseket szabályozó kormányrendeletek módosításáról szóló 365/2021. (VI. 30.) Korm. rendelet

¹³⁰ A védelmi intézkedések lépcsőzetes feloldásának hatodik fokozatára tekintettel a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedéseket szabályozó kormányrendeletek módosításáról szóló 365/2021. (VI. 30.) Korm. rendelet hatálybalépéséről szóló 5/2021. (VII. 2.) BM határozat megállapította, hogy az ötmillió-ötszázezredik COVID-19 elleni oltóanyaggal történő védőoltás első dózisa beadásának napja mint hatálybalépési feltétel 2021. július 2. napján bekövetkezett, ezáltal a 365/2021. (VI. 30.) Korm. rendelet hatálybalépésének naptári napja 2021. július 3-a.

A védelmi intézkedések érvényre juttatásában kulcsszerepet töltött be a rendőrség, a tevékenység nagyságrendjét pedig jól érzékeltetik a legfőbb tevékenységi mutatók. A 2020. szeptember 21. és 2021. július 3. közötti időszakban a védelmi intézkedések megsértése kapcsán

- maszkviselés szabályainak megszegése miatt 73 218 alkalommal intézkedtek (19 326 figyelmeztetés, 30 325 helyszíni bírság, 23 553 szabálysértési feljelentés, 14 esetben a jogsértést megvalósító személyek előállítására);
- az üzletek működésére, rendezvények megtartására, valamint nevelési és oktatási intézményre vonatkozó szabályok megszegése miatt 2 959 alkalommal intézkedtek (410 figyelmeztetés, 281 helyszíni bírság, 1 988 szabálysértési feljelentés, 280 esetben közigazgatási eljárás kezdeményezése, amelyből 142 esetben az üzlet bezárása);
- a 2021. január 30-tól bevezetett, 2021. május 1-jéig hatályban lévő, a vendéglátó üzletekre vonatkozó szigorúbb szabályok megszegése miatt 37 vendéglátó üzlet bezárása történt meg (27 esetben közigazgatási bírság kiszabása mellett), a vendéglátó üzletekben a tartózkodás szabályait megszegő személyek esetében 2 fővel szemben figyelmeztetés, 44 fővel szemben helyszíni bírság kiszabása, míg 128 esetben szabálysértési feljelentés történt.

A 2020. november 5-étől bevezetett kijárási korlátozás, majd a 2020. november 11-étől 2021. május 28-ig hatályos kijárási tilalom megszegése miatt a rendőrök 69 424 esetben intézkedtek a szabályokat megszegőkkel szemben (35 719 esetben helyszíni bírság kiszabása, 5 096 esetben figyelmeztetés, 5 719 helyszíni bírság, 28 609 szabálysértési feljelentés).

A karantén szabályok megszegése miatt a rendőrség 2020. június 19. és 2020. november 12. között 3 653 alkalommal intézkedett (69 esetben figyelmeztetés, 80 helyszíni bírság és 3 504 szabálysértési feljelentés). A 2020. november 12-től hatályos rendelkezések alapján 2021. július 13-áig 2 614 esetben kezdeményeztek közigazgatási eljárást a karantén szabályok megszegése miatt.

Az utazási korlátozások alakulása a harmadik veszélyhelyzet időszakában

Az utazási korlátozások gyakorlati érvényre juttatásának alapfeltétele továbbra is a schengeni belső határokon a határellenőrzés visszaállítása volt. Erre figyelemmel a Kormány a határellenőrzés ideiglenes visszaállításáról szóló 407/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet módosításával a határellenőrzés 2021. március 16-áig történő meghosszabbításáról rendelkezett.¹³¹

A gazdasági és üzleti célú utazásra irányadó rendelkezések újraszabályozása¹³² 2021. március 1-jén lépett hatályba, megjelölve azokat az államokat, amelyek esetében a könnyítő szabály alkalmazható (az Európai Unió tagállamai, az Európai Gazdasági Térségben részes más államok, nemzetközi szerződés alapján a szabad mozgás és tartózkodás joga tekintetében az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes állammal azonos jogállású államok, az uniós tagjelölt államok, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyság).

Felhatalmazást kapott továbbá a külpolitikáért felelős miniszter, hogy a belügyminiszterrel egyetértésben, rendeletben¹³³ állapítsa meg azon államokat, amelyekbe történő gazdasági vagy üzleti célú kiutazást követő vizsgautazásakor a magyar állampolgár Magyarország területére korlátozás nélkül beléphetett, illetve amely állam állampolgára, vagy amely államban 90 napot meghaladó tartózkodásra jogosult személy gazdasági vagy üzleti

¹³¹ A határellenőrzés ideiglenes visszaállításáról szóló 407/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet módosításáról szóló 87/2021. (II. 27.) Korm. rendelet

¹³² A járványügyi készültségi időszak utazási korlátozásairól szóló 408/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet módosításáról szóló 88/2021. (II. 27.) Korm. rendelet

¹³³ A járványügyi készültségi időszakban a gazdasági, illetve üzleti célú utazás körébe tartozó további államokról szóló 4/2021. (III. 1.) KKM rendelet 1. §-a alapján ezek – egy 2021. március 2-án, majd egy 2021. március 12-én hatályba lépett módosításnak köszönhetően – az Amerikai Egyesült Államok, Azerbajdzsán, Bahrein, Egyesült Arab Emírségek, Georgia, Indiai Köztársaság, Indonéz Köztársaság, Izrael Állam, Japán, Kazahsztán, Kínai Népköztársaság, Kirgizisztán, Koreai Köztársaság, Oroszországi Föderáció, Szingapúr, Török Köztársaság, Ukrajna, Üzbegisztán.

célből korlátozás nélkül beléphetett, ezzel a felsorolt államokkal azonos eljárást biztosítva.

A 2021. április 29-én megjelent és még a kihirdetése napján 23:00 órakor hatályba lépett szabályozás¹³⁴ alapján az utazási korlátozás hatálya nem terjedt ki

- a védettségi igazolvánnyal rendelkező személyre, illetve
- arra, aki olyan ország által kiállított védettségi igazolvással rendelkezik, amely a védettségi igazolások kölcsönös elfogadásáról szóló kétoldalú megállapodást kötött Magyarországgal, és az ezen ország által kiállított hatósági igazolvány felmutatásával a koronavírus elleni védettségét igazolja.

Felhatalmazást kapott a külpolitikáért felelős miniszter, hogy a belügyminiszterrel egyetértésben megállapítsa azon államokat, amelyek a védettségi igazolások kölcsönös elfogadásáról szóló megállapodást kötöttek Magyarországgal.¹³⁵

¹³⁴ A koronavírus ellen védett személyek utazásával kapcsolatos rendelkezésekről szóló 203/2021. (IV. 29.) Korm. rendelet

¹³⁵ Az első rendelet ebben a sorban a védettségi igazolások kölcsönös elfogadásának megállapításáról szóló 7/2021. (IV. 29.) KKM rendelet, amely már 2021. április 29-én 23.00 órakor hatályba lépett, és amely szerint Szerbia és Montenegró állapodott meg Magyarországgal a védettségi igazolások kölcsönös elfogadásáról.

Ezt követően több rendelet jelent meg a tárgykört érintően:

- a védettségi igazolások kölcsönös elfogadásának megállapításáról szóló 7/2021. (IV. 29.) KKM rendelet módosításáról szóló 8/2021. (IV. 30.) KKM rendelet a Szlovén Köztársaság kapcsán;
- a védettségi igazolások kölcsönös elfogadásának megállapításáról szóló 7/2021. (IV. 29.) KKM rendelet módosításáról szóló 9/2021. (V. 1.) KKM rendelet a Bahreini Királyság kapcsán;
- a védettségi igazolások kölcsönös elfogadásának megállapításáról szóló 7/2021. (IV. 29.) KKM rendelet módosításáról szóló 10/2021. (V. 5.) KKM rendelet a Horvát Köztársaság kapcsán;
- a védettségi igazolások kölcsönös elfogadásának megállapításáról szóló 7/2021. (IV. 29.) KKM rendelet Török Köztársasággal összefüggő módosításáról szóló 12/2021. (V. 10.) KKM r.;

A 2021. április 30-án megjelent szabályozás¹³⁶ rendelkezett arról, hogy koronavírus ellen védett személy az, aki olyan állam által kiállított védettségi igazolással rendelkezik, amely állam által kiállított védettségi igazolást Magyarország elismeri, és ezt a védettségi igazolás bemutatásával igazolja.

-
- a védettségi igazolások kölcsönös elfogadásának megállapításáról szóló 7/2021. (IV. 29.) KKM rendelet Észak-macedón Köztársasággal összefüggő módosításáról szóló 13/2021. (V. 13.) KKM r.;
 - a védettségi igazolások kölcsönös elfogadásának megállapításáról szóló 7/2021. (IV. 29.) KKM rendelet Cseh Köztársasággal összefüggő módosításáról szóló 15/2021. (V. 14.) KKM r.;
 - a védettségi igazolások kölcsönös elfogadásának megállapításáról szóló 7/2021. (IV. 29.) KKM rendelet Georgiával és Mongóliával összefüggő módosításáról szóló 16/2021. (V. 20.) KKM r.;
 - a védettségi igazolások kölcsönös elfogadásának megállapításáról szóló 7/2021. (IV. 29.) KKM rendelet Moldovai Köztársasággal összefüggő módosításáról szóló 18/2021. (V. 31.) KKM r.;
 - a védettségi igazolások kölcsönös elfogadásának megállapításáról szóló 7/2021. (IV. 29.) KKM rendelet Ciprusi Köztársasággal összefüggő módosításáról szóló 20/2021. (VI. 5.) KKM r.;
 - a védettségi igazolások kölcsönös elfogadásának megállapításáról szóló 7/2021. (IV. 29.) KKM rendelet Albán Köztársasággal és Marokkói Királysággal összefüggő módosításáról szóló 22/2021. (VI. 9.) KKM r.;
 - a védettségi igazolások kölcsönös elfogadásának megállapításáról szóló 7/2021. (IV. 29.) KKM rendelet Ukrajnával összefüggő módosításáról szóló 23/2021. (VI. 10.) KKM r.;
 - a védettségi igazolások kölcsönös elfogadásának megállapításáról szóló 7/2021. (IV. 29.) KKM rendelet Szlovák Köztársasággal összefüggő módosításáról szóló 21/2021. (VI. 8.) KKM r.;
 - a védettségi igazolások kölcsönös elfogadásának megállapításáról szóló 7/2021. (IV. 29.) KKM rendelet Kazah Köztársasággal összefüggő módosításáról szóló 24/2021. (VI. 22.) KKM r.;
 - a védettségi igazolások kölcsönös elfogadásának megállapításáról szóló 7/2021. (IV. 29.) KKM rendelet Zöld-foki Köztársasággal összefüggő módosításáról szóló 25/2021. (VI. 25.) KKM r.

¹³⁶ A veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről szóló 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet, valamint a védelmi intézkedések ideiglenes szigorításáról szóló 104/2021. (III. 5.) Korm. rendelet módosításáról szóló 215/2021. (IV. 30.) Korm. rendelet

Az utazási korlátozások 2021. május 10-étől nem terjedtek ki arra a tizenyolc év alatti személyre, aki a védettségi igazolványt felmutató személy felügyelete alatt állt, és vele együtt lépte át Magyarország határát.¹³⁷

A 2021. május 21-én hatályba lépett módosítás¹³⁸ alapján magyar állampolgár korlátozás nélkül beléphetett Magyarország területére, ha az oltás jogszabályban felsorolt országban történő beadásának tényét igazolta, és a belépés célja az volt, hogy a védettségi igazolvány kiállításával kapcsolatos kérelmét a kormányablakban személyesen benyújtsa. Ezzel egyidejűleg rendelkezés történt arról, hogy ha az oltás beadására az Európai Unió tagállamában vagy európai uniós tagjelölt országban, a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet tagállamában, a NATO tagállamában, az Oroszországi Föderációban, a Kínai Népköztársaságban, az Egyesült Arab Emírségekben, a Bahreini Királyságban, a Türk Nyelvű Államok Együttműködési Tanácsa tagállamaiban vagy a külpolitikáért felelős miniszter rendeletében megjelölt országban került sor, a védettségi igazolványt a külföldön beoltott magyar állampolgár részére a hatóság 15 napon belül díjmentes kérelemre állítja ki.

A Kormány 2021. május 21-én megjelent rendeletében¹³⁹ a határellenőrzés ideiglenes visszaállítását 2021. június 23-ig meghosszabbította.

Következő lépésként a védettségi igazolvány felmutatásával egyenértékűvé vált a védettség applikációval történő igazolása.¹⁴⁰

Az enyhítés következő elemeként, 2021. május 22-én 22 órakor hatályba lépett az az aznap kihirdetett előírás,¹⁴¹ amely alapján a beutazási korláto-

¹³⁷ A védelmi intézkedések lépcsőzetes feloldásának negyedik fokozatára tekintettel a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedéseket szabályozó kormányrendelet módosításáról szóló 233/2021. (V. 6.) Korm. rendelet

¹³⁸ A koronavírus elleni védettség igazolásával kapcsolatos egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 247/2021. (V. 14.) Korm. rendelet

¹³⁹ A határellenőrzés ideiglenes visszaállításáról szóló 407/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet módosításáról szóló 265/2021. (V. 21.) Korm. rendelet

¹⁴⁰ Az egyes kormányrendeleteknek a védőoltást igazoló applikáció veszélyhelyzet idején történő használatával összefüggő módosításáról szóló 266/2021. (V. 21.) Korm. rendelet

¹⁴¹ A járványügyi készültségi időszak utazási korlátozásairól szóló 408/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet módosításáról szóló 273/2021. (V. 22.) Korm. rendelet

zás nem terjed ki arra a személyre, aki olyan ország által kiállított védettségi igazolással rendelkezik, amely viszonylatában Magyarország a védettségi igazolásokat egyoldalúan elismeri, és az ezen ország által kiállított védettséget igazoló hatósági igazolvány felmutatásával a védettséget igazolja. A szabályozás még aznap érdemi tartalmat kapott azzal a KKM rendelettel,¹⁴² amely Románia tekintetében elismerte a védettségi igazolásokat.

A 2021. május 26-án hatályba lépett módosításnak¹⁴³ köszönhetően bármely külföldi államból Magyarországra érkező légi járat – magyar vagy nem magyar állampolgár – személyzetének belépése minden esetben üzleti célúnak minősült, és a személyzet tagja Magyarország területére korlátozás nélkül beléphetett.

Az UEFA EURO 2020 Labdarúgó Európa-bajnokság mérkőzéseire érkező szurkolók esetében nem kellett alkalmazni azt a sportrendezvényre érkezők esetén általánosan alkalmazott előírást, amely alapján az ilyen célból negatív teszt bemutatását követően belépett és ezt követően Magyarország területén tartózkodó személy köteles Magyarország területét a belépést követő 72 órán belül elhagyni.¹⁴⁴

A hazai oltási program előrehaladtával, a rendelkezésre álló oltóanyag mennyiségét figyelembe véve napirendre került a külhoni magyarok által lakott területeken élők oltásának elősegítése is, ehhez azonban rendelkezni kellett az utazási korlátozások módosításáról. A 2021. június 16-án hatályba lépett módosítás¹⁴⁵ alapján korlátozás nélkül beléphetett a védőoltás felvétele céljából az a személy, aki védőoltásra regisztrált, vagy a regisztráció elvégzésére érkezett. Ez a személy a belépése napján köteles volt az

¹⁴² A védettségi igazolásokat egyoldalúan elismeréséről szóló 17/2021. (V. 22.) KKM rendelet

¹⁴³ A járványügyi készültségi időszak utazási korlátozásairól szóló 408/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet, valamint a veszélyhelyzet ideje alatt alkalmazandó egyes belügyi és közigazgatási tárgyú szabályokról, valamint a veszélyhelyzettel összefüggő egyes intézkedésekről szóló 570/2020. (XII. 9.) Korm. rendelet módosításáról szóló 274/2021. (V. 26.) Korm. rendelet

¹⁴⁴ Az egyes labdarúgó mérkőzések megrendezésére vonatkozó eltérő szabályokról szóló 288/2021. (V. 28.) Korm. rendelet 6. §-a

¹⁴⁵ Az egyes kormányrendeleteknek a magyarok által lakott területek koronavírus elleni védelmével kapcsolatos módosításáról szóló 337/2021. (VI. 11.) Korm. rendelet

oltóponton a védőoltás felvétele céljából vagy a regisztrációt végző hatóság előtt a regisztráció céljából megjelenni és legkésőbb a belépését követően 24 órán belül az ország területét elhagyni.

A 2021. június 23-án hatályba lépett könnyítés¹⁴⁶ kivette az utazási korlátozások hatálya alól azokat a személyeket, akik – a polgári légi járművel történő beutazás esetét ide nem értve – a Horvát Köztársaság, az Osztrák Köztársaság, Románia, a Szerb Köztársaság, a Szlovák Köztársaság és a Szlovén Köztársaság területéről léptek be Magyarország területére.

Az utazási korlátozások módosítását¹⁴⁷ tette szükségessé a szomszédos országok Magyarországgal határos közigazgatási egységei lakosságának számára az oltás Magyarországon történő felvételének lehetővé tétele is. Ennek köszönhetően 2021. július 1-jétől a jogszabályban felsorolt közigazgatási egységek területén található településeken 2021. június 14-én lakóhellyel rendelkező, 18. életévét betöltött személyek számára a térítésmentesen biztosított védőoltás felvétele céljából a belügyminiszter által kiadott rendeletben¹⁴⁸ meghatározott határátkelőhelyen és időpontban Magyarországra korlátozás nélküli belépés vált lehetővé. A jogosult a belépése napján köteles volt az oltóponton a védőoltás beadatása céljából megjelenni, és a védőoltás beadását követően, vagy ha a védőoltás beadására bármely okból nem kerül sor, nyomban, de legkésőbb a belépését követő 24 órán belül Magyarország területét elhagyni.

A védőoltás beadása céljából történő belépésre Ukrajna kivételével az összes üzemelő közúti, autópálya és vasúti határátkelőhely, míg Ukrajna

¹⁴⁶ A járványügyi készültségi időszak utazási korlátozásairól szóló 408/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet módosításáról szóló 347/2021. (VI. 22.) Korm. rendelet

¹⁴⁷ A szomszédos országok Magyarországgal határos közigazgatási egységei lakosságának koronavírus elleni védelméről szóló 348/2021. (VI. 22.) Korm. rendelet

¹⁴⁸ A szomszédos országok Magyarországgal határos közigazgatási egységei lakosságának koronavírus elleni védelmével összefüggő határátkelőhelyek és oltópontok kijelöléséről, valamint az ukrán határon részleges, ideiglenes határzár bevezetéséről szóló 17/2021. (VI. 29.) BM rendelet

A szomszédos országok Magyarországgal határos közigazgatási egységei lakosságának koronavírus elleni védelmével összefüggő határátkelőhelyek és oltópontok kijelöléséről szóló 25/2021. (VIII. 6.) BM rendelet

esetében csak a Barabás közúti határátkelőhely, a Lónya közúti határátkelőhely vagy a Záhony vasúti határátkelőhely volt igénybe vehető, és utóbbi ország kapcsán erre figyelemmel harminc napra részleges határzár elrendelésére is sor került.

Az utazási korlátozások – rendőrségre háruló – érvényre juttatásának gyakorlatát lényegesen befolyásolta, hogy 2021. július 1-jétől a védettségi igazolvány felmutatásával egyenértékű, ha az érintett az uniós digitális Covid-igazolvány felmutatásával igazolja, hogy

- a) a koronavírus ellen
 - aa) az Európai Gyógyszerügynökség által engedélyezett,
 - ab) az Egészségügyi Világszervezet vészhelyzeti felhasználási engedélyt kapott oltóanyagokat tartalmazó listáján szereplő vagy
 - ac) a Magyarországon engedélyezett és a lakosság oltására felhasznált oltóanyaggal legalább egy alkalommal egy éven belül beoltották,
- b) a fertőzésen átesettség miatt védett (az utolsó pozitív vizsgálatától vagy a pozitív antigén gyorseszttől számított 15 nap eltelt, és 180 nap még nem telt el), vagy
- c) 72 óránál nem régebbi vizsgálat igazolja, hogy az érintett személy szervezetében a koronavírus a vizsgálat időpontjában nem volt kimutatható.

Az államhatár átlépésének szabályait érintő következő módosítás¹⁴⁹ 2021. július 7-én lépett hatályba, és az hatályon kívül helyezte az ukrán határszakaszon 2021. július 1-jével elrendelt ideiglenes részleges határzárakat.

¹⁴⁹ A szomszédos országok Magyarországgal határos közigazgatási egységei lakosságának koronavírus elleni védelmével összefüggő határátkelőhelyek és oltópontok kijelöléséről, valamint az ukrán határon részleges, ideiglenes határzár bevezetéséről szóló 17/2021. (VI. 29.) BM rendelet módosításáról szóló 18/2021. (VII. 6.) BM rendelet

A 2021. július 15-én hatályba lépett módosítás¹⁵⁰ rendelkezett a vasúti vagy vízi személyforgalomban beléptetett, külföldről érkező nem magyar állampolgár Magyarország területén történő áthaladásának (tranzitálásának) szabályairól. Ennek értelmében az ilyen közlekedési mód igénybevételével tranzitáló csak a közlekedéssel összefüggően bekövetkezett műszaki vagy forgalomtechnikai okból, valamint átszállás érdekében állhat meg, és az országos rendőrfőkapitány által meghatározott időkeretben, de legfeljebb 24 óra alatt köteles elhagyni Magyarország területét.

A 2021. augusztus 7-én hatályba lépett enyhítés¹⁵¹ eredményeként az utazási korlátozások már arra sem terjednek ki, aki

- 72 óránál nem régebbi, a 60/2021. (II. 12.) Korm. rendelet 3. § (2a) bekezdés *a)-i)* pontja szerinti országok valamelyikében elvégzett teszt eredményét tartalmazó, magyar vagy angol nyelvű okirattal igazolja, hogy a szervezetében a koronavírus a vizsgálat időpontjában nem volt kimutatható;
- Ukrajna területéről közúti, vízi vagy vasúti közlekedés keretében lép be.

A határok lezárásából következő rendőri tevékenységre fordított erőforrások nagyságrendjét jól érzékelteti, hogy 2020. szeptember 1. és 2021. június 13. között a magyar–szlovén határszakaszon 692 544 fő, a magyar–osztrák határszakaszon 4 802 747 fő, a magyar–szlovák határszakaszon 2 284 937 fő ellenőrzésére került sor. A schengeni külső és belső határszakaszon történő határátlépés kapcsán hatósági házi karantén elrendelése 2021. június 13-áig 224 121 esetben történt. A védelmi intézkedésnek minősülő utazási korlátozások szabályainak megsértése miatt 2020. szeptember 1. és 2021. szeptember 19. között a rendőrség 2 263 esetben figyelmez-

¹⁵⁰ A járványügyi készültségi időszak utazási korlátozásairól szóló 408/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet módosításáról szóló 416/2021. (VII. 14.) Korm. rendelet

¹⁵¹ A járványügyi készültségi időszak utazási korlátozásairól szóló 408/2020. (VIII. 30.) Korm. rendelet módosításáról szóló 468/2021. (VIII. 6.) Korm. rendelet

tetett, 14 861 esetben szabott ki helyszíni bírságot, 1 541 esetben pedig szabálysértési feljelentést tett.

Összegzés

A koronavírus-járvány korábban soha nem látott kihívások elé állította nemcsak az egészségügyet, hanem a teljes rendvédelmet és közigazgatást, illetőleg az ország lakosságát is. Az elmúlt évtizedekben nem volt arra példa, hogy hazánk teljes területén tartósan különleges jogrendben, az általánostól jelentősen eltérő szabályozás mellett kellett alakítani az életviszonyokat. Ez a rendőrségtől is példátlan alkalmazkodóképességet és rugalmasságot követelt meg, méghozzá úgy, hogy az állomány jelentős része szintén átesett a fertőzésen, és sajnos a halálesetek sem kerültek el a munkatársainkat.

A tanulmány kézírata lezárásának időpontjában még nem vonhatjuk meg a járványkezelés és az abban történő rendőrségi közreműködés végső mérlegét. Jelenleg túl vagyunk a járvány harmadik hullámán, és némi aggodalommal értesülünk a világ több országában már áldozatait szedő negyedik hullám híreiről, és nap mint nap várjuk, hogy miként alakulnak hazánkban a fertőzési adatok. A szakértők szerint a negyedik hullám minden bizonnyal bekövetkezik, és csak annak súlyossága kérdéses. Bizakodhatunk a lakosság 2021 augusztusának végére elért átoltottságában,¹⁵² bár a lakosság oltási hajlandósága csökkenni látszik, és egyre gyakrabban hallani az oltásszkeptikusok hangjait, az oltást ellenzők egyre markánsabban formálnak véleményt.

A rendőrség számára sem ért tehát véget a járvány, de okkal bízhatunk abban, hogy az elmúlt másfél évben megszerzett tapasztalatok, kialakított eljárásrendek, alkalmazott új eljárások és ügyviteli megoldások képessé teszik a rendőrséget arra, hogy legalább olyan szinten lássa el feladatait, mint

¹⁵² A koronavirus.gov.hu kormányzati tájékoztató oldal 2021. augusztus 31-én megjelent híre szerint a beoltottak száma 5 754 566 fő, közülük 5 507 371 fő már a második oltását is megkapta.

a járvány mögöttünk hagyott időszakában. Ebben támaszkodhatunk az elmúlt években megszerzett lakossági bizalomra is, amit tovább erősített a járványügyi feladatok humánus végrehajtása.

Ez nem volt könnyű feladat, hiszen a védelmi intézkedések, az utazási korlátozások, a karantén szabályok mind az alapvető jogok gyakorlását korlátozó előírásokat jelentettek, felborították a korábban megszokott életünket. Ezeknek a megszorító és korlátozó, komoly szankciókkal védett szabályoknak az érvényesülésén kellett örködni a rendőrségnek, olyan módon, hogy a szabályok betartatásához partnerre találjon a lakosságban, valamint a hazánkba belépni kívánó külföldiekben is.

Az ebben rejlő kihívást a rendőrség a 2020. évet értékelő jelentésének összegzése úgy ragadta meg, hogy *„a járványügyi helyzet miatt folyamatosan változó, gyakran rövid idő alatt is jelentősen módosuló és esetenként csak az alapvető előírásokat meghatározó jogi szabályozási környezetben olyan gyakorlatot kellett kialakítani, hogy az a közrend és közbiztonság, a határvédelem elvárt szintű fenntartása mellett egyúttal hozzájáruljon a mindennapi élet lehetőség szerinti fenntartásához, a lakosság életszükségleteinek kielégítéséhez, a gazdaság működőképességének biztosításához. A rendőrségi jogalkalmazás célkitűzése az volt, hogy ne fokozza a korlátozó intézkedések, valamint a negatív társadalmi és gazdasági következmények miatt felhalmozódó feszültséget, hanem kiegyensúlyozott, a szankciók alkalmazása során kellő fokozatosságot és arányosságot mutató joggyakorlatot folytasson.”*

Az eddigi visszajelzések alapján kijelenthetjük, hogy a rendőrség eredményesen felelt meg a fenti célkitűzésnek, és a tapasztalatokra bizton építhet a jövőben is.

A járvány elleni küzdelem eddigi rendőrszakmai öröksége

A járvány elmúlt időszakában tett erőfeszítéseknek köszönhetően a jövőben is támaszkodhatunk a részben kényszer szülte, de a gyakorlatban bevált újításokra, megváltoztatott eljárásrendekre.

Ilyen például a nyomozó hatóságok tevékenységével összefüggésben a telekommunikációs eszközök egyre jelentősebb mértékű használata, amit az ügyészségekben is meglévő idegenkedést leküzdve az élet kényszerítet ki, és a jövőre nézve a tapasztalatok alapján meghatározhatók az alkalmazás kívánatos keretei.

A digitális oktatásra átállás jelentősen érintette a rendőrség bűnmegelőzési programjait is. A személyes előadások és találkozások felfüggesztése miatt új megoldást kellett találni az iskolai programok folytatására. Az ORFK Bűnügyi Főigazgatóság Bűnügyi Főosztály Bűnmegelőzési Osztály által kialakított Digitális Ismeretterjesztési Rendszer a Google Tanterem platformon keresztül nyújt lehetőséget – központilag megosztott digitális tartalmakból, célcsoportnak megfelelő – online kurzusok összeállítására és megosztására. Kívánatos a kényszer szülte digitális kapcsolattartási módok helyének és szerepének megtalálása, a bűnmegelőzés eszköztárába történő beillesztése.

A hatósági házi karantén alatt álló személyek elektronikus ellenőrzésének lehetőségét biztosító Hatósági Karantén Rendszer (HKR) kialakítása és alkalmazásának tapasztalatai szintén alapot jelenthetnek olyan további fejlesztések megvalósíthatóságának vizsgálatához, amelyek alkalmasak lehetnek az élőrőt igénylő rendőrségi feladatok informatikai támogatásához. Érdeemes jelezni, hogy egy 2021. szeptemberben elérhető statisztika szerint a rendőrség a hatósági házi karantén szabályainak betartását 3 236 031 alkalommal ellenőrizte a helyszínen, és 724 314 alkalommal elektronikus úton. Ha egy ellenőrzés átlagos időigényét mindössze csak egy szolgálati órára becsüljük, akkor is látható, hogy milyen elképesztő nagyságrendben mentesítette a HKR alkalmazása a karantén-ellenőrzés kapcsán a rendőri állományt.

Az úgynevezett Nova Mobil, a HKR és a Nova Karantén infrastrukturális és adatkapcsolati rendszere jelentősen segítette és egyszerűsítette a rendőrség járványügyi ellenőrzési feladatainak végrehajtását. Ennek eredményeként a Magyarországra belépő és jogszabály rendelkezésénél fogva hatósági házi karanténba kerülő személyek dokumentálása és nyilvántartása a Nova Mobil eszközökre fejlesztett alkalmazás segítségével történik. A

NOVA mobil eszközök által nyújtott lehetőségek, illetőleg azok fejlesztése a jövő ígéretes terepe lehet a közterületi rendőri munka még hatékonyabb támogatásához.

A méltányossági beutazási kérelmek száma, az elbírálásra rendelkezésre álló rövid idő szükségessé tette annak biztosítását, hogy az ügyfelek képesek legyenek a kérelmek gyors és tartózkodási helyüktől függetlenül történő benyújtására, azok pedig idővesztés nélkül eljussanak az elbírálásra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező rendőri szervekhez. Ehhez hatékony megoldásnak bizonyult a magyar és angol nyelvű elektronikus űrlapok alkalmazása és az azokhoz kapcsolt ügyviteli automatizmusok bevezetése. Az itt felhalmozott tapasztalatok jól hasznosíthatók a jogszabály alapján kötelezően biztosítandó elektronikus ügyintézés gyakorlatában, hasonlóan az automatizált ügyviteli és elektronikus ügyintézés segítő megoldások alkalmazásához.

A járványügyi veszélyhelyzet általában is rámutatott arra, hogy a jövőt egyre inkább az elektronikus ügyintézés jelenti, ami az elektronikus kapcsolattartásra kötelezett szervek részéről kötelezettség, a természetes személy ügyfelek részéről – ma még – csak jogosultság. A koronavírus-járvány természetesen még inkább ráirányította a figyelmet az elektronikus ügyintézésre, arra a követelményre, hogy azt ügyfélbarát megoldásokkal kell biztosítani. A 2019-ben kialakított új e-Ügyintézési inNOVA Portál fejlesztésével több olyan funkció bevezetése történt meg, ami az ügyfelek komfortérzetét növelte. A rendőrség elektronikus ügyfeldolgozási képességének javítását szolgálta az ugyfelszolgalat.police.hu felületet kifejlesztése, ami a jövőben biztosítja az ügyfélszolgálatokon személyesen jelentkező ügyfelek kérelmeinek elektronikus úton történő hatékony feldolgozását.

Összességében tehát abban bízhatunk, hogy a jövőben – akár a járvány újabb hullámai, akár más ok miatt – várható kihívásokra egy értékes tapasztalatokkal felvértezett, felkészültebb, a XXI. század technikai vívmányait hatékonyabban alkalmazó rendőrség állhat a rá váró feladatok megoldása elé.